engaged in trying to see that sufficient rural credit is made available to the raiyats. There is no doubt about that.

Sri M. GOVINDA REDDY.—Rural credit for buying seeds, manures and so forth.

The Hon'ble Sri H. C. DASAPPA.—I quite agree that if we want to make this question of grow more food a success, there is absolute need for providing rural credit in the manner suggested by both the Hon'ble friends. There is no doubt about that. That way lies in not only building agricultural economy in the land but the entire rural economy including industries. We also agree that there must be sufficient co-ordination and integration and I think that the rural industries scheme that we have taken up only in the two Districts of Bangalore and Kolar is going to be gradually extended to all the districts in the State. That means rural development in the whole State. The Centre, as I said, has been watching this plan and how it is working in its detail with a great deal of interest and I am sure that these village development committees which we have formed to-day for the purposes of only developing industries, can take up development of agricultural and other allied things. There is thus a nucleus for developing an organisation which may be state-wide. There is no, doubt Sir, that the successful implementation of this plan will not merely depend upon the contribution from the Centre or from the State capital, but in the trials to enthuse the masses for the purposes that we have all got in view. And I think some of the Hon'ble Members referred to that, how to enthuse the masses to accept this plan and to implement it as vigorously as possible. Well, that is again a matter which depends upon the human factor. I am hoping that when people get themselves familiarised with these political moves they will be able to pay less and less regard to pure politics and divert all their talent, their energies and their time, their organising and enterprising spirit towards the constructive work of developing the country on a state-wide basis. I hope I made an earnest appeal in the beginning when I made my remarks to my Hon'ble friends which unfortunately did not go home. But I am hoping Sir, that in the years to come, whether it is the Opposition or whether it is the party in power now that holds the reigns of the Government, so far as implementing this five-year plan is concerned, there will be no question of importing extraneous considerations, political considerations, so as to impede in any way the rapid development of the country as the plan envisages. And I am very grateful to the House for the almost unanimous support that they have given to the plan.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Sir, do the Government feel that the people would be enthused unless you provide for the removal of controls at some definite time?

The Hon'ble Sri H. C. DASAPPA.—Sir, I may assure my Hon'ble friend that if sufficient co-operation is forthcoming for this Plan.....

Sri G. A. ACHARYA.—Do you doubt it?

The Hon'ble Sri H. C. DASAPPA.—Well, it is a condition. As far as human considerations go, I expect, on that basis, that controls will be a thing of the past by the end of this five-year period.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಚನ್ನಬೈರೇಗೌಡರು.—ಈ ಕಂಟ್ರೋಲು ಇನ್ನೂ ಐದು ವರ್ಷಕಾಲ ಇರುತ್ತದೆಯೇ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿ. ದಾಸಪ್ಪನವರು.—ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ food control ಗಳು ಮಾಯವಾಗುತ್ತವೆ.

Special motion re. expressing dissatisfaction at the action taken by Government on the resolution adopted by the House.

Mr. SPEAKER (The Hon'ble Sri V. Venkatappa).—Special motion.

***Janab J. MOHAMED IMAM** (Chitaldrug *cum* Tumkur—Muslim). Sir, I beg to move the following motion which has been kindly admitted by you:

"This House is of opinion that the statement made by the Hon'ble Chief Minister to-day is not satisfactory and the action taken by the Government is not in accordance with the directive issued by the House."

(JANAB MOHAMED IMAM.)

I do not propose to take much time. Generally on such occasions, the mover is handicapped and at a disadvantage because an authorised version of the statement or a written statement of the Minister is not before us. Such important statements are always in writing and given beforehand. Now we have to depend on our memory for what the Hon'ble Chief Minister has stated, and make our remarks. So when I say something, let the Chief Minister be a bit considerate and take into consideration the fact that an authorised version of the statement is not before us. Anyhow it is a suggestion for future guidance that such important statements must always be in writing as is done in other Parliaments and copies must be made available to all the members of the House; it will help the discussion a good deal.

I have not brought in this resolution just to cause embarrassment or annoyance to the Minister. I feel it my duty to stand by the country and to express my views, as I have always been expressing not only now but for the last two or three years ever since this ministry came into existence I am second to none in upholding the prestige, dignity and integrity of the State. In fact, if members of this House could remember, I have been finding fault even against the members themselves. I have been finding fault from the beginning that the Ministers have been surrendering the rights of the State and bringing down the prestige of the State. I was the first to protest when the Constituent Assembly was dissolved and the power of framing the Constitution was taken over by the Centre. I was the first to protest when a directive was issued terminating the services of Sri Puttaraj Urs and the Chief Minister was the first to uphold that directive and raised a point of order that it should not be discussed in the House. I was the first to protest for the parting of our finances. So let me not be accused that I have at any time been inconsistent and let it not be said that for the first time I have been taking the present action. So, when the Minister on the 3rd October took such a bold action even against our own conviction regarding the merits of the case, the party to which I belong hoping that in the interests of the State the Ministers would achieve something which would redound to their credit, gave support to them, and members of my party thought that they also would be taken into confidence and everything would be made clear to them. I regret very much that on the first day I was absent I was disabled from being present. The Chief Minister made a statement and then Sri Bheemappa Naik moved his resolution. When I read the report that appeared in the newspapers, when I read about the attitude that the Ministers said that they would take, it rather gladdened my heart. I said " Let us subordinate our own views; let us for the sake of the country support the Chief Minister when he is going on an important mission." I have not got an authorised version of the statement made by the Chief Minister that day and if you compare that statement to what he has made to-day, well I cannot understand why there is such a sudden change in the attitude of the Chief Minister. When the directive of the President was received, the Chief Minister was so annoyed that he at once ran to the members of his party and told them that he is prepared to go to any extent to uphold the prestige of the State and he stated that this directive was so humiliating that they could not stand this any longer and the members of his party.....

The Hon'ble Sri H. C. DASAPPA.— What do you know about the Party?

Janab J. MOHAMED IMAM.—These are open secrets. You cannot challenge t em.

The Hon'ble Sri H. C. DASAPPA.— I think there is a great deal of impropriety in referring to things which have gone on inside the party. I have no objection if he wants to refer to that; but my fear is he will be on very thin ground if he is to refer to what has transpired.....

Janab J. MOHAMED IMAM.—Anyhow, let me refer to some of the statements the Chief Minister has made. He stated :

ಈ ಡೈರೆಕ್ಟೀವ್ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಪೂರಾ ಮನನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಮತ್ತು ಈ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರ ಘನತೆಗೌರವಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ನಾನು ಏನುಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ. ಕಡೆಗೆ ಈ ಮಂತ್ರಿಪದವಿಗೆ ನಾನು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ.....

The Hon'ble Sri K. CHENGALARAYA REDDY.—I did not say so.

The Hon'ble Sri T. MARIAPPA.—I rise to a point of order. He shall not read from any newspaper. This is an elementary principle of Parliament.

Janab J. MOHAMED IMAM.—ಆ ದಿವಸ ಇವರು ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ expressions ಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಬಹಳ ಭಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ

the same day my beloved friend Sri Bheemappa Naik.....

Mr. SPEAKER.—Who belongs to your place.....

Janab J. MOHAMED IMAM.—He belongs to my taluk and I have great affection and regard for him. He brought in a special resolution.....

Sri B. HUTCHE GOWDA (Tumkur District—General).—He said, "I am not prepared to accept a directive from anybody except God."

Mr. SPEAKER.—He has explained what he meant by that.

Janab J. MOHAMED IMAM.—And he moved that resolution in such a thundering way that I in my own way felt a little proud of him because he belongs to my own place.

I know that he was a Bheema. Taking all these things into consideration, members of my party also supported it. They said that if you do not succeed, you must resign. It was on that condition the members of my party including Sri L. Siddappa said that they would support you. It is a matter concerning the prestige of the whole State and the future of the State. So they said that you must resign if you do not succeed.

Mr. SPEAKER.—Was that the directive that was given by the House?

ಜನಾಬ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಇಮಾಂರವರು.—ಸಂಸ್ಥಾನದ ಗೌರವವನ್ನುಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

Mr. SPEAKER.—The resolution that was passed by the House called upon the Mysore State Ministry to take all necessary steps to vindicate the honour and prestige of the State.

Janab J. MOHAMED IMAM.—Yes, yes; that was exactly what was meant. If you fail in your mission to vindicate the honour of the State, if you fail to uphold the prestige of the State, it was understood that you should resign. If you take the cumulative effect of the speeches that were delivered on the floor of the House then, this was the meaning. ಅವರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದು, ಹೇಳಿದ್ದು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಖಂಡಿತ, ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಅಲ್ಲ, ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಯೂ ಕೂಡ, ಪಾಶ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಪೆನುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಜಯವಾಗದಿದ್ದರೆ ಖಂಡಿತ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

Mr. SPEAKER.—What does the resolution say? Have not the Government acted in accordance with the directions issued by the House? We are concerned with the directive issued by the House?

Janab J. MOHAMED IMAM.—I do not know what they said.

Mr. SPEAKER.—The point is whether the Government have or have not acted in accordance with the directive given to them by this House.

Janab J. MOHAMED IMAM.—The directive was to maintain and uphold the dignity and prestige of the House.

Mr. SPEAKER.—We are now concerned with whether that has been done or not.

Janab J. MOHAMED IMAM.—Yes. That is the question. It is an important issue. And most of us today are surprised to see that the Ministers are still sitting in their seats. Our Chief Minister went with a very powerful weapon, namely the resolution of this House. He said that he would do his best. He went like a lion but returned like a domesticated pigeon bringing a message of peace. He went to bring peace and harmony. He wants now to put that for consideration of the House and pacify us, not for our sins, but for

(JANAB J. MOHAMED IMAM).

their commissions and omissions. What has happened? I must first tell you one thing. We never thought that this would be a party issue. We thought that it was a State issue. Hence all the members of this House gave their unstinted support. But the Chief Minister, after his return, I am sorry, and I regret very much to state, is still treating this matter as a purely party issue, because he has not taken all those other members into his confidence. For example the Socialist Members, the independent Members, and others are not taken into confidence.

Sri A. BHEEMAPPA NAIK (Chitaldrug District—General).—Are all of them your party Members?

Janab J. MOHAMED IMAM.—Undoubtedly.

Sri A. BHEEMAPPA NAIK.—We were thinking that you are a Member of the Janatha Party!

Janab J. MOHAMED IMAM.—It is nearly three days since the Chief Minister returned. And he has taken three days to make the House acquainted with this important fact. The entire public are thinking about this. But he has taken three days to take us into his confidence. After all he has made only a formal statement. It is a well known fact that when he came back, he came with a letter from Pandit Nehru whom he regards with all respect. One member asked whether he would place that letter before the House. I feel that letter ought to have been before this House for the information of all the members. We would have been very glad to know what it contained and what advice he has given. But on the other hand, when a member questioned about this, the Hon'ble Chief Minister evaded this, though according to confirmed and authorised reports that letter was read in their own party meeting. That means to say that he does not believe us here. On account of this reason we have been seriously thinking as to why we should not withdraw the support. We feel he has suspicion and mistrust in us and nothing else. Another thing I wish to say. The Chief Minister or his party members have misled us. They have misled this House. They have let down this House. Whoever wanted them to bring this issue before this House? Nobody prevented them from doing their administrative duty. They were first asked by the Centre whether they were willing to transfer the case outside the State. And again they were asked whether they are willing to import a Judge from outside the State. To both these they refused. ನೀವು ಇದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದಿರಿ and it is stated in the directive also.

ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಎರಡು ಸಲಹೆಗಳನ್ನೂ ನಿರಾಕರಿಸಿದುದರಿಂದ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರು ಈ ಡೈರೆಕ್ಟಿವ್ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಮೇಯವು ಬಂದಿತು.

So nobody would have found fault with the Government if they had complied with any one of those two requests. Both of them were in the nature of requests. It was open to them to have agreed to transfer the case outside the State; it was equally open to them to import a Judge from outside. But they refused to comply with both these alternatives and invited a directive from the President. Now the Chief Minister comes and says "let us agree to import a Judge." Well, as an Administrator, as the head of the State administration, he should have anticipated it; and if he had complied with this before the directive came, we would not have found fault with him. They committed first the mistake in refusing to agree to the request and when the directive came they are now at bay and hard-pressed. The Chief Minister now says that they will agree to import a Judge from outside. Why all this fuss? On the other hand look at the reflection this situation has brought about on the State. Everybody says that this House was wrong in having discussed the question through a motion. Why did they discuss it? We thought we would be getting public approbation and public support. On the other hand, to my great mortification, this has become an all-India issue, not merely a State issue and I must say that this House has become very small

in the eyes of others. It has become very small. The Hon'ble Minister for Law said that there was no public agitation. It was a strange and silly argument. Did he invite public agitation and contempt of court? Now, there is public agitation.

Sri A. BHEMAPPA NAIK.—Is the word 'silly' parliamentary? Is it not silly to use such words?

(*Laughter.*)

Sri K. PUTTASWAMY (Mysore District—General).—I rise to a point of order. The word used by the Hon'ble Member Sri A. Bheemappa Naik in connection with the point he raised is unparliamentary.

Mr. SPEAKER.—I agree with the Hon'ble Member and I hope that the Hon'ble Members will not indulge in such words.

Sri A. BHEEMAPPA NAIK.—I just wanted to show that his argument was silly.

Janab J. MOHAMED IMAM.—By rushing this question I must say that the prestige of this House has been lowered. There were appeals made on that day to postpone discussion at least by a day or two to consider the matter deeply because it affected the integrity of this House and it was concerned with an important matter. But my friends were in such a great hurry that they did not allow even one minute for consideration over this matter because the Hon'ble Chief Minister wanted to go to Delhi that day. So, everything was rushed through in haste and the result was that most of us, though we might have agreed openly, in our heart of hearts realised that we did commit a mistake in discussing the question before the House. We have all realised that the Hon'ble Chief Minister did commit a mistake in bringing that question before this House.

The Hon'ble Sri H. C. DASAPPA.—"We have all"—who are 'We'?

Janab J. MOHAMED IMAM.—Your rushing into this House has not helped you materially in any way, has not helped the State in any way, has not helped any person of the State in any way. Let us see what the Hon'ble Chief Minister has stated. In the first place we have to depend on his oral statement. As evidence of what took place between himself and the President or the Prime Minister we are not in possession of any written document. He comes and states before us that within two or three weeks the State of Mysore will get exemption. It may be true or may not be true. My own feeling is otherwise. We would have got exemption but for this bungling. Because we have bungled, because we have done like this, because we have created a sort of adverse opinion both in the press and on the platform in India, I believe—and I hope I will be wrong—that the granting of exemption to the State has been delayed and there is good ground for the President to delay it as long as he likes. Secondly what amuses me most is this. When this matter was taken up I thought that all the Part B States would align themselves along with us and agitate. But to my surprise and to their misfortune not a single Part B State has raised any protest or has thought fit to support us.

The Hon'ble Chief Minister states that the directive will be withdrawn by the President. Of course under Article 371 the President can issue a directive. But I am wondering if there is a provision under which he can take back a directive. It is a matter to be considered. But, in my own opinion, after a directive has been issued by the President, he cannot take it back.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Member is issuing a direction to the President!

Janab J. MOHAMED IMAM.—Not at all. I am stating facts. Perhaps it has to be done by the Parliament.

Sri H. M. CHANNABASAPPA (Mysore District—General).—He will issue another directive recalling the original directive.

(*Laughter.*)

The Hon'ble Sri H. C. DASAPPA.—Under the General Clauses Act he can withdraw the directive.

Janab J. MOHAMED IMAM.—The Hon'ble Chief Minister puts a suggestion before the House and asks us to accept it to import a judge from outside. In my opinion this may create greater complications than transferring the case outside the State. If a judge is imported here, he has not made clear under whose jurisdiction he will be; whether he will be under the jurisdiction of the Mysore High Court or the Madras or the Bombay High Court? All these questions will again crop up and again there will be agitation and discussion. In my opinion it is better to settle these questions once for all.

I do not want to take more time because there are other members to speak and I am also feeling tired. I have expressed my feeling and I hold the Ministers responsible for all this bungling. They aimed to enhance the prestige of the State; but, on the other hand they have brought down the prestige of the State. They have made the State a central figure and their agitation in the whole press. For all the harm they have done—I do not hold them responsible for this single act—from the beginning, from the time when the Constituent Assembly was dissolved and then became the Legislative Assembly, I hold them responsible and as some of the members pointed out in the beginning I must only ask them in the name of the country to divest themselves of the ministerial power. I have a right in the name of the country to ask them that they should resign because they have not done their duty and leave the Administration to better hands.

With these words, I commend the resolution for the acceptance of this House.

Mr. SPEAKER.—Resolution moved:

"This House is of opinion that the statement made by the Hon'ble Chief Minister to-day is not satisfactory and the action taken by the Government is not in accordance with the directive issued by the House."

*ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ್‌ರವರು (ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಜನಾಬ್ ಇಮಾಂರವರು ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಾ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಗಲೇ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿರುವ ಅನೇಕ ಲೋಪ ದೋಷಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಇನ್ನು ಎಲ್ಲ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ತಮ್ಮ ಜಾಗವನ್ನು ಖಾಲಿಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಡೆಲ್ಲಿಯಿಂದ ಬಂದಮೇಲೆ ಅವರಿಂದ ಯಾವ ರೀತಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಆಶಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವೋ ಅಂಥ ಉತ್ತರವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ನಮಗುಂಟಾಗಿರುವ ಅತ್ಯಪ್ತಿಯನ್ನೂ, ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಲು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ.

ನನ್ನ ದುರಾದೃಷ್ಟವೋ ಅದೃಷ್ಟವೋ, ಯಾವುದೋ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಶನಿವಾರ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಸೂಚನೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತಂದಾಗ ಅದರ ಪದಗಳ ಜೋಡಣೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಿತ್ತೋ ಅದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸಚಿವರು, ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣಗಳಿಂದ ಏನೋ ಆಗಿರಬಹುದೆಂದು ಯೋಚನೆಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಕುಮ್ಮಕ್ಕು ಕೊಟ್ಟೆವೆಂದರೆ, ಬಹುಶಃ ನಾವು ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅವರು ಅವಿಧೇಯತೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತಿಳಿದು ತಮ್ಮ ಗೌರವವನ್ನು ತಾವು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಡೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ 371ನೆಯ ಕಲಮಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ಒತ್ತಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ವಾಪಸು ಪಡೆಯಲಂಬ ಭರವಸೆಯಿಂದ ನಾವು ಆ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆವು.

ಅದಾದ ಮೇಲೆ ಉಹಾಪೋಹಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನಡೆದಿವೆ. ಮಾನ್ಯಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ವಾಪಸುಬಂದರು. ಬಹುಶಃ ಡೆಲ್ಲಿಯಿಂದ ಬಂದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನುಮಾಡಿ ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು 375 ನೆಯ ವಿಧಿಗೆ ನಾವು ತರತಕ್ಕಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆವು. ಆದರೆ ಆ ದಿನ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದರೆಂದರೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಸಚಿವರು ವಿನಾ ಮಿಕ್ಕ ಸಚಿವರು ಅಥವಾ ಇತರ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳವರು ಮಾತನಾಡಬೇಕಾದರೆ ಈ ರೀತಿ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಂದು ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಚರ್ಚೆಮಾಡಲಾಯಿತು ಎಂದು. ಅಂತೂ ಯಾವ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೇಸಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾವು ಚರ್ಚೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವೋ ಆ ಕೇಸಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಿಂದ ಒಬ್ಬ ಸೆಷ್ಷ ಜಡ್ಜರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಅವರ ಮೂಲಕ ಕೇಸನ್ನು ನಡೆಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಚಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರಿಂದ ನಮಗೆ ಬಂದಿರುವ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಅವರು ವಿಶದಪಡಿಸಿರುವ ರೀತ್ಯಾ ನಮಗೇನು ತೋಚುತ್ತಿದ್ದಿತೆಂದರೆ ಹಿಂದೆ ಅವರು ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಎರಡು ವಿಧವಾದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು—ಮೊದಲನೆಯದು ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಕೋಡಿನ 527 ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್‌ಪ್ರಕಾರ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳೊಡನೆ ವ್ಯವಹರಿಸಿ ಅವರ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದೆಂತಲೂ, ಅದು ತಪ್ಪಿದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯದು ನೆರೆ ಹೊರೆಯಪ್ರಾಂತ್ಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರೊಬ್ಬರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು. ತಮ್ಮ ಸೂಚನೆಗೆ ಇದುವರೆಗೂ ಜವಾಬು ಬಾರದಿರುವುದರಿಂದ, ಅವರ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪದಿರುವುದರಿಂದ ನಾವು ಈ ದಿನ ಈ ಆಜ್ಞೆ

ಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಎಂದು ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ ಓದಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ್‌ರವರು,—ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವೇನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೆವು ಎಂದರೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇದನ್ನು ಓದಿಯಾದಮೇಲೆಯೂ ಹಾಗೇ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ್‌ರವರು.—ಓದಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಟ್ಟ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಈ ಎರಡು ಸೂಚನೆಗಳಿಗೂ ಸರ್ಕಾರದವರ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದವರನ್ನು ತಾವು ದಕ್ಕಾಗಲೀ ಕೇಸನ್ನು ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ, ಕಳುಹಿಸುವುದಾಗಲೀ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಖಡಾ ಖಂಡಿತವಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ, ಇನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಕೊಟ್ಟ ಸೂಚನೆಗೆ ತರೆಬಾಗಿಸಿನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರ್ಗ ಒಂದೇ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ನಾವು ಕೊಟ್ಟ ಸೂಚನೆ ಏನಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ, ತಾವು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮ ಗೌರವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಾಗಿ ಡೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೊಡೆದಾಡಿ ಈ 371ನೆಯ ವಿಧಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಬಂದಿರುವ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ವಾಪಸು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಹಾಗೆಂದೆಯೇ, ಅಲ್ಲ ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ್ ರವರು.—I "shall read it if you want. It states....."...to take all necessary steps to vindicate the honour and prestige of Mysore" ಅಂದರೇನು ಡೆಲ್ಲಿಗೆಹೋಗಿ ಮೈಸೂರು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳದ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನ ಗೌರವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಈಗಿರತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇನೆಂದರೆ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ 371ನೆಯ ವಿಧಿಯ ಪ್ರಕಾರ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಇತ್ತಿರತಕ್ಕ ಆಜ್ಞೆ ಸರಿಯೇ ಅಥವಾ ಅಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ವಿಷಯವೇನೂ ಅಲ್ಲ 'ಬಿ' ಸ್ಕೇಡ್‌ಗಳಿಗೆ ಈ ಆಜ್ಞೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಸರಿಯೇ ಎಂದು ಈಗ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದು ಈ 371 ನೆಯ ವಿಧಿಯು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹಾಕುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ ನಾವು pioneer state ಆಗಿದ್ದೇವೆ. ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಈ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅವರು ನಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಆಟಂ ಬಾಂಬು ಬಿದ್ದಂತಾಗಿನೆಯೆಂದು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು. 371ನೆಯ ವಿಧಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ವಾಪಸ್ಸುತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ನೀವು ಡೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ ಬೆನ್ನನ್ನು ತಟ್ಟಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಮೈಸೂರಿನ ಘನತೆ ಗೌರವ ಕಡಿಮೆ ಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಆ ದೇ ನಾವು ಹೇಳಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಯಾವರೀತಿ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬಂದಿದೆ. ಈಗಲೂ ನೀವು ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದೇನೆಂದರೆ, ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆಸೇರಿ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆವತ್ತು ನಾವು ಆ ಕ್ರಿಮಿನರ್ ಕೇಸಿನ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಚರ್ಚೆಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಭಾಷಣವಾದ ಮೇಲೆ ಕ್ರಿಮಿನರ್ ಕೇಸನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಏನುಹೇಳಿದರು ಎಂದರೆ, 'ಕೇಸು' ನಡೆಯುವಾಗ ಆಕ್ಕ ಪಕ್ಕದ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬೇಕೆಂದಾಗಲೀ, ಬೇರೆ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಬೇಕೆಂದಾಗಲೀ ಯಾವ ಚಳುವಳಿಯೂ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಯೂ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ್ದೇನೆಂದರೆ, ಯಾವ ದಿನ ಈ ಕೇಸು ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೋ, ಅವತ್ತಿನಿಂದ ಇಡೀ ಬೆಂಗಳೂರು ಜನತೆಯಲ್ಲಿ, ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇದರ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನತೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಚಳುವಳಿ ಹೂಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಹೋಗಲಿ ತಾವೆ ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕದೆ ಇದ್ದ ಭಾಗವಲ್ಲ.....

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅದಕ್ಕೂ ಇದಕ್ಕೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ್‌ರವರು.—ತಾವು ನನಗೆ ಕೊಂಚ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. ಅವರು ಚಳವಳಿ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದರು. ಅಂಥ ಚಳವಳಿಯೆನೂ ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಳವಳಿ ಏನೇ ಆಗಲಿ ಬಿಡಲಿ, ಕೇಸಿನಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಿಯಾದವನಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರ ಮೇಲೆ; ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಮೇಲೆ ಅನುಮಾನ ಬಂದರೆ ಆಗ ಅಪರಾಧಿಗೆ ಬೇರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೇಸನ್ನು ವರ್ಗಾಮಾಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕಿದೆ. ಎಷ್ಟೇ ಕೆಟ್ಟವನಾದ ಅಪರಾಧಿಗೂ ಈ ಹಕ್ಕಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಏನು ಸಲಹೆ ಹೇಳಿದರೋ, ಏನು alternative ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೋ, ಅದು ಅನವಶ್ಯಕ, ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಆವತ್ತು ಹೇಳಿದರು. ಅದರಲ್ಲೂ 'ರಾ'ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಾನು ದೆ'ಪರೊಬ್ಬರಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ 'ಡೈರೆಕ್ಟಿವ್' ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಆಗಲಿ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಸೂಚನೆಗೆ ಅವಿದೇಯತೆಯಿಂದ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ದಿವಸ ನಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ನಮ್ಮ ಘನತೆ ಗೌರವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಎಂದು ನಮ್ಮಿಂದ 371ನೇ ವಿಧಿ ಬಂತೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಹಿಂದೆ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ಯಾವುದು ಅಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತೋ ಅದೇ ಈ ದಿವಸ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ಬೇರೊಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಿಂದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ಕರೆಸುವುದರಿಂದ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ನಾನಾ ತೊಂದರೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಜಡ್ಜರು ಬೇರೆಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರೂ ಅವರು ಯಾವ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಧೀನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ್‌ರವರು.—ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ನಾವು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಜ್ಞೆಗೆ ತಲೆಬಾಗಬೇಕೇ ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೊಡುವ ಸೂಚನೆಯ ನಿಘಂಟಿಗೇ ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ನುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಮಟ್ಟಿಗೇ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಈ 371ನೆಯ ವಿಧಿಯಿರುವುದು ಬಹಳ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ನಾನು ಸಮಾಜವಾದಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವಿರಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೂ, ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೂ ಪಂಚಾಯಿತಿ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೂ, ಈ ರೀತಿ ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಮೇಲಿರುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಈಗಲೂ ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಈ 371ನೆಯ ವಿಧಿಯನ್ನೇಕೆ ಸೇರಿಸಿ ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆಯ ಅಧಿಕಾರ ಎತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳವರು ಪೂರ್ಣ ಆಟಾನಮಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು; ಆದರೆ, ಅಂಥ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೇನಾದರೂ ಬಂದು ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ

(ಶ್ರೀ ಕೆ ಆರ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ್ ಅವರು.)

ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುವಂಥ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದರೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಆತನನ್ನು ಕಾಪಾಡ ಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆಮಾಡಿ ಈ 371ನೆಯ ವಿಧಿ ಇದ್ದೇಇರಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, part A, ಪ್ರಾಂತ್ಯವಾಗಿರಲಿ B ಪ್ರಾಂತವಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ C ಯಾಗಿರಲೀ, ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಇಂಥ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಸೆಕ್ಷನ್ನು ಇರುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ತೋಚುತ್ತದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ, ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೇನು ಹೇಳಬಹುದೆಂದರೆ, ಅವರು ಇನ್ನಾವ ಯೋಚನೆಗಳಿಗೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೆ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಜ್ಞೆಗೆ ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಬೇಕು. ಅದಿಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಮಾನ ಹೆಚ್ಚು, ಗೌರವ ಹೆಚ್ಚು ಎಂದು ಹೊಟ್ಟು ಇಡೀ ದೇಶದ ಆಗು ಹೋಗುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೋಡದೆ ಇದ್ದರೆ, ಅವರು ತಮ್ಮ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೂಚ್ಛೇ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೋ ಅದರಂತೆ ನಡೆಸುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಈ 'ಕೇಸು' ವರ್ಗಾಯಿಸಲ್ಪಡಲಿ.

ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಜ್ಯುಡಿಷಿಯರಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಪವಾದಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನನಗೆ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಗೌರವವಿದೆ. ಅದರೆ ಜನರಿಗೆ ಈಗಿರತಕ್ಕ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ನಂದೇಹ, ಅವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಅಪನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಆದುದರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಜ್ಞೆಗೆ ತಲೆಬಾಗಬೇಕೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ವಿಧವಾದ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡ ಬಾರದು. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಜನಾಬ್ ಇಮಾಂರವರು ತಂದಿರತಕ್ಕ ಈ ನಿರ್ಣಯ ವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು (ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಪರಿಸ್ಥಿ ಆಗ್ಗೂ ಈಗ್ಗೂ ಬಿಗಡಾಯಿಸಿ ದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಅಂತಸ್ತು, ಗೌರವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಬೇಕೆಂದ ಆ ದಿನ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಈಗ ಹಾಗಾಗಿದೆಯೆ; ಆ ಹೊತ್ತು ಯಾವ ಥೋರಣಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದೆವು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಮುಖ್ಯ ವಾಗಿ ಈ ಒಂದು ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ನ್ಯಾಯಾನ್ಯಾಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವಿಷ್ಯ ವಾದ ತತ್ವದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಾತನಾಡಿದೆವು. ಭಾರತ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ 371ನೆಯ ಆರ್ಟಿಕಲನ್ನು ಪ್ರಥಮತಃ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಿದುದು ಸರಿಯೆ ಎಂಬುದು ಆ ದಿನದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನರ ಮೇಲೆ ಮೊದಲೇ ಇದನ್ನು ಹಾಕಿದರಲ್ಲ ಎಂಬ ಉದ್ವೇಗದಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು ನಮ್ಮ ಆ ದಿನದ ಮಾತುಗಳು. ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಈ ಸಭೆಗೂ ಇರುವ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ಬರಬಾರದೆಂಬ ಭಾವನೆ ಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಆ ದಿನದ ಚರ್ಚೆ. ಈಗ ಏನಾಗಿದೆ? ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡ ಬಾರದ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರು. ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದ ವರು ಇವರಿಗೆ ಒಂದು ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಈ ಮೊಕದ್ದಮೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ವರ್ಗಮಾಡಿ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಕಡೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಇದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನೇ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರು. ಇವರು ತಾವು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿನ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತಾವೇ ಅನುಭವಿಸಲಲ್ಲ. ಕೋತಿ ತಾನೂ ಕೆಡುವದಲ್ಲದೆ ವನವನ್ನೂ ಕೆಡಿಸಿತು ಎಂಬ ಗಾದೆಯಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇದನ್ನು ತಾವು ಆ ದಿವಸವೇ ಹೇಳ ಬಹುದಾಗಿತ್ತಲ್ಲ;

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು.—ತಾವು ಮಾಡಿದುದೇ ಸರಿ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಭೆಯ ಬೆಂಬಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಆ ದಿನ ನಾವೂ ಕೂಡ ಮೋಸ ಹೋದೆವು. ಯಾವ ಉದ್ದೇಶ ದಿಂದ ಆ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತಂದಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯ ಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಇವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಅನುಮಾನವೇನೋ ಇತ್ತು. (ನಗು) ಅದರೆ, ಈ ಒಂದು ಸಲ ನಾವು ಮೋಸ ಹೋದೆವು. ಈ ಸಭೆಯ ಗೌರವ, ದೇಶದ ಗೌರವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಎಂದು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದರೋ ಅವನ್ನು ಅವರ ಗೌರವ, ಪಾರ್ಟಿಯ ಗೌರವವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಅವರ ಮತ್ತು ಅವರ ಪಾರ್ಟಿಯ ಗೌರವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶದ ಗೌರವ ಸಭೆಯ ಗೌರವ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಬೇರೆ ರೀತಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟೆವು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇಂತಿಂತಹ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಈ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆ ಹೊತ್ತು ಹೇಳಿದರಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು.—ಅವರ ಪಾರ್ಟಿಯ ವಿಷಯವನ್ನು ದೇಶದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಅವರ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಆ ದಿನ ಸಭೆಯ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದರು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈ ಹೊತ್ತು ತಾವು ಏನು ಹೇಳು ತ್ತಿದ್ದೀರೋ ಅದರಂತೆ ಆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನೂ ಪಾಲಿಸಬೇ ಕೆಂದು ಆ ಹೊತ್ತೇ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತಲ್ಲವೆ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು.—ನಮಗೇನು ಗೊತ್ತು ಹೀಗಾಗುತ್ತದೆಂದು!

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಓದಿ ಹೇಳಿದರು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು.—ನಾವು ಮೋಸ ಹೋದೆವು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಜೋಯಿಸರು.—ಆ ಹೊತ್ತಿನಂತೆ ಈ ಹೊತ್ತು ಮೋಸ ಹೋಗದೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು.—ಆ ಹೊತ್ತಿನ ದಿನ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬಂದ ಕಾಗದವನ್ನು ಸಭೆ ಯಲ್ಲಿ ಓದಿದರು. ಈಗಲೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಂದು ಕಾಗದ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದು ದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದನ್ನು ಪಾರ್ಟಿಯ ಮುಂದೆ ಓದಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ದೆಹಲಿ ಯಿಂದ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಮೂರು ದಿವಸ ಯೋಚನೆಮಾಡು ವುದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ಮೇಲೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು, ಏಕೆ? ಈ ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಗಲಬಲೆಯಾಗಿದೆ. ಅವರು ಏನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ದೇಶಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಏನು ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರು ಆ ಕಾಗದದಲ್ಲಿರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಓದಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ? confidential ಎಂದು ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ? ಇದರಿಂದ, ಈಚೆಗೆ ನೀವು ಆಡುವ ಆಟವನ್ನು ನೋಡಿ 371ನೆಯ ಆರ್ಟಿಕರ್ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲಿನಿಂದ ತೆಗೆಯಲೇಬಾರದೆಂಬ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಆ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

Sri. M. V. KRISHNAPPA.—Question.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು.—ಇಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು, ನೋಡಿ ಈ ಸರ್ಕಾರದ ಆಟ, ಈ ಪಾರ್ಟಿಯ ಆಟ ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ಅವರು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ತೆಗೆಯುಬಾರದೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಈ 371 ನೆಯ ಆರ್ಟಿಕಲ್ ವಜಾಮಾಡಿನುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ಡೆಲ್ಲಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಯಾತ್ರೆಯಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ಆಗ ಇದು 306 B ಆರ್ಟಿಕಲ್ ಆಗಿತ್ತು ಕರಡು ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ, ಇದರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾವು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ್ದೆವು. ಆಗ ಇದು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲದೆಂಬ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಒಳಗೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅದೆಲ್ಲಾ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು—ಆಗ ಒಳಗೇ ಭರವಸೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಆ ಮೇಲೆ ಆ ಸಭೆಯನ್ನು 9 ತಿಂಗಳು ಮುಚ್ಚಿದ್ದರು. ನಡೆಯುಬಾರದ್ದೆಲ್ಲಾ ನಡೆದು ಹೋಯಿತು. ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಅಂಲ್ಲಿದೀಚೆಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಆಡಳಿತದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ರುಜು ಹಾಕಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಪರ್ಯವಸಾನವಾಗುತ್ತದೆ; ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ದೇಶವನ್ನು ಮಾರುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಸರ್ಕಾರ ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಮಗೆ ಈ 371ನೆಯ ಆರ್ಟಿಕಲ್ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ, ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಹುದು

ಆ ದಿನ ನಮ್ಮಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು 'It will be most treacherous and cowardly if I act against my convictions' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ಈ ಹೊತ್ತಿನ ವಿದ್ಯಮಾನಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತಾರೆಯೆ ? ಆ ಹೊತ್ತಿನ conviction ನ ಬೇರೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಇದರಿಂದ ನಿಜವಾಗಿ ಗೌರವಹೆಚ್ಚುತೆಎಂಬುದನ್ನು ಅವರೇ ಆತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ಹೇಳಲಿ.

ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಂರವರು I am not prepared to take any directive from anybody except God ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೊರಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. (ನಗು !) the most reactionary Government the autocratic Government ಆಗಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಕೂಡ ಇಂತಹ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಧೈರ್ಯಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಯಾವ ಕೇಸನ್ನೂ ಹೀಗೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞೆಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸರ್ಕಾರಮಾಡಿದೆ; ಅದೂ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಬಹುದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ನಿ. ದಾಸಪ್ಪನವರು.—ಈಗಲೂ ಅದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು.—ನಮ್ಮ ಭೀಮಪ್ಪ ನಾಯಕರ ಕೂಗೆಲ್ಲ ಹೋಯಿತು ? ಅವರ ಆ ದಿನ ಏನು ಹೇಳಿದರು ? ಈ ಸಭೆಯ ಗೌರವ ಘನತೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಕೀರ್ತಿಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹಟಾತ್ತೋಪ ಧಿ ದ ಗುಡುಗಿದರು.

(ಶ್ರೀ ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು ಸಭೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದರು.)

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಟಿ ಮರಿಯಪ್ಪನರು.—ನೆನೆದವರ ಮನದಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವಂತೆ ನೀವು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡ ತಕ್ಷಣವೇ ಶ್ರೀ ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು ಬಂದರು. (ನಗು)

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು.—ಅವರೇನು ಸರ್ವ ವ್ಯಾಪಿ : ನಿರ್ಣಯ ಆಗ ಮಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧ, ಈಗ ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧ, ಅವರು (ನಗು.)

ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು.—ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು.—ಆ ಮೇಲೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದರು. ಅದು ಏನಾದರೂ ಇರಲಿ. ಈಗ ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ, ಅವರು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ 371ನೆಯ ಆರ್ಟಿಕಲ್‌ನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅನುಮಾನವೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರಿಗೂ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ದವರು ಮಾಡಿರಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಈ ಸರ್ಕಾರ ನಾಲಾಯ್ಕಿ ಅನ್ನುವುದರ ಮೇಲೆ ಆರ್ಟಿಕಲ್ಲನ್ನು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲು ತಯಾರಿದ್ದೇನೆ. ನಮಗೇನೂ ಈ 371 ನೆಯ ಆರ್ಟಿಕಲ್ಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಅವಮಾನವಾಗಿಲ್ಲ ವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಾದರಿ ಸಂಸ್ಥಾನ, ಮುಂದುವರಿದ ಸಂಸ್ಥಾನ, ಶಾಸನ ವಗ್ಗೈರೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೂ ದಕ್ಷತೆಯುಳ್ಳ ನ್ಯಾಯಾಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಇದು ಮುಂದುವರಿದ ಸಂಸ್ಥಾನ. ಇಲ್ಲಿರ ತಕ್ಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಅನೇಕ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬಹಳ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ, ಯಾವ ಒಂದು ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳಿಗೂ ಅವಕಾಶಕೊಡದಂತೆ ಉತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಡತಕ್ಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಸರುವಾಸಿ ಪಡೆದಂಥವುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇಂಥ ಒಳ್ಳೆಯ ಘನತೆ, ಗಾಂಭೀರ್ಯ, ಗೌರವಗಳಿಂದ ಇದ್ದ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಇಂಥಾ ಅವಸ್ಥೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತಲ್ಲಾ! ಹೀಗೆ ಒಂದು ಕಷ್ಟ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದುರುಪಾರ್ಟಿಯವರನ್ನು ಧೈರ್ಯಗೆಡಿಸಿ, ನಿರುತ್ಸಾಹಿಗಳಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬಾರದಲ್ಲ ಎಂಬ ಒಂದು ಉದಾರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಪಾರ್ಟಿಯವರೂ ಸಹ ಆ ಡೈರೆಕ್ಟಿವ್‌ನ್ನು ತೀರ್ವವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ, ನಿಮಗೆ ಆ ದಿವಸ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿದೆವು. ಆ ದಿವಸ ನೀವು ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ನೆಹ್ರೂರವರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವನ್ನೂ ಬಹಳವಾಗಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಈ ದಿವಸ ಅವರಾಗಲಿ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವಾಗಲೀ ಈ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಗೌರವವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಇರಾದೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಆ ದಿವಸ ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೂ ಈ ದಿವಸ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೂ ಎಲ್ಲಾ ತಿರುಪುಮುರುವಾಗಿರುತ್ತೆ. ಆ ದಿವಸ ನಾವುಗಳೆಲ್ಲರೂ ನೀವು ಈ ಸಭೆಯ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತೀರಿ. ಅವುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಲು ಶ್ರಮಪಡುತ್ತೀರೆಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಂಬಿ ನಾವು ಅಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಈ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದೆವು. ಆದರೆ ಇಂದು ಆದದ್ದಾದರೂ ಏನು ? ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಆಗದೆ ಇದ್ದಂಥ ಪ್ರಸಂಗ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಅಂದಮೇಲೆ ನಮಗೆ ಗೌರವ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿದೆ ? ಆ ದಿನ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರೆಲ್ಲರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿ ಈ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅವಹೇಳನಮಾಡಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದ ನಾವುಗಳು, ಇಂದು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ ವಿದೆಯೆಂದು ಯಾರು ಹೇಳಬೇಕು ? ಈ ದಿವಸ ಇವರು

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು.)

ನೆಹ್ರೂರವರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಪತ್ರಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಆ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ನೂತನವಾಡಬಹುದೆಂಬುದನ್ನಾದರೂ ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ಅಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ 2—3 ವಾರಗಟ್ಟಲೆ ವ್ಯವಹಾರಮಾಡಲು, ಈ 371ನೆ ವಿಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಾವೇಕೆ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು? ಇನ್ನು 2—3 ವಾರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಈ ವಿಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಏನಾಯಿತಿ ದೊರೆಯುತ್ತೆಂದು ಯಾವ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಿರಿ?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎ. ಆಚಾರ್ಯರು.—ಇನ್ನು 2—3 ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ಆದರೂ ಈ 371ನೆಯ ವಿಧಿಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ನೂರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಂತೆ ಏನಾಯಿತಿ ಹೊಂದಿದರೆ ಆಗ ತಾವು ಈ ಸಭೆಯ ತಮ್ಮ ಸದಸ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು.—ಅವರು ಆ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿರತಕ್ಕದ್ದೇನು? ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡದೆ, ಈಗ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದೇನೆಂದರೆ—"ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರೂ, ಮೂಗು ಮಣ್ಣಾಗಲಿಲ್ಲ" ಎಂದು. ಇವರು ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟು ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುರಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಭೆಯ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಗೌರವ ಘನತೆಗಳ್ಯಾವುದನ್ನೂ ಇವರು ಉಳಿಸಿಲ್ಲ. ಈಗಲಾದರೂ ತಾವು, ದೇಶದಗೌರವ, ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರಾಜಕೀಯದ ಮಟ್ಟ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೇಲೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತರಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತು ಈಗ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಬಂದು ಕಳಂಕವನ್ನು ನೀಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಈಗಲೂ ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಾದ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆತಲೆಬಾಗಿ ನೀವೇ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೆಳಗಿಳಿಯಿರಿ. ಅಂಥಾ ಅಭಿಮಾನ ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದಿರೆ ನೀವು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನೀವು ವಿಫಲರಾದ ಮೇಲೆ ನೀವು ಈ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈ ತಮ್ಮ ಮುಖಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಂಥಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಜನರನ್ನು ಮತ್ತೆ ತಮಗೇ ನಿಮ್ಮ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವಂಥ ಯೋಗ್ಯತೆ ನಿಮಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಯಾವ ರೀತಿ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡದೆ, ತಾವು ಈ ಕೂಡಲೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡುವುದು ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದುದೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗಾದರೂ ಮಾಡಿದರೆ, ದೇಶದ ಮುಂದೆ ಪುನಃ ತಾವು ಮುಖ ಇಡಲು ಒಂದು ಅವಕಾಶ ಉಂಟಾಗುತ್ತೆ. ಇನ್ನಾದರೂ ತಮಗೆಲ್ಲ ಇರತಕ್ಕ ಅವಧಿ 2—3 ತಿಂಗಳು ಮಾತ್ರ. ಇಷ್ಟು ಅಲ್ಪಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾವೇಕೆ ಹೆದರುತ್ತೀರಿ? ಹಾಗೆಮಾಡಿ, ಈಗಿನ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಜನರಿಂದ ತಮಗೆ ಅಪ್ಪಿಷ್ಟಾದರೂ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಗೌರವ ಬರುತ್ತೆ. ಈ ಸಭೆಗೂ ಗೌರವವನ್ನು ತಂದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಗಾದರೂ ಇದು ಸಮ್ಮತಿ ಸೀತು. ಹೀಗೆ ಯಾವುದನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ಬಳಿತಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಖಂಡಿತ ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ ನಾಡಿಗೆ, ನಮ್ಮ ಸಭೆಗೆ ಈ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ನಾಡಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಡಲು, ಮತ್ತು ಗೌರವವನ್ನು ಉಳಿಸಲು ತಾವಿರತಕ್ಕ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾರ್ಗ, ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡುವುದು ಬಹಳ ಸೂಕ್ತವಾದುದೆಂದು ಆಖ್ಯರಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎ ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು.—ಆ ದಿನವೇ ಮಾನ್ಯ ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು, ತಾವೆಲ್ಲರೂ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಏತಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ನಭೆಯ ಮುಂದೆ ತರಬಾರದಾಗಿತ್ತು?

*Janab MOHAMED HANIEF (Bangalore—Muslim).—Mr. Speaker, the question before the House is this. Have the Government, after giving us the assurances at the time when the resolution was passed unanimously by the House, risen up to the expectations that they raised in our minds? Before the statement was made on the floor of the House, I presume the Government was in possession of the relevant facts and on those facts they came to a definite conclusion after due deliberation and discussion. The conclusion which they came to was that the directive was not acceptable. I am not going to give the reasons. Having come to that conclusion that the directive was not acceptable, the Government felt that they should also be supported by an unanimous resolution of this House in their negotiation with the Central Government. It was with that object I believe that a resolution was moved; speeches were made; observations were made. The Central Government came in very much for discussion and the directive given to the Government was to vindicate the honour of this House, vindicate the honour of Mysore.' How to vindicate was the question? And in the vindication of the honour of this House and of this State what steps did the Government as a matter of fact take? That is the point at issue. That is the point for consideration of the House. Are the steps taken by the Government in this behalf sufficient to vindicate the honour of the House and the honour of the State? This point is again at issue. What are the steps taken? The steps taken were these. With a resolution of this House to back the decision the Government had come to beforehand, representation had to be placed before the Central Government in order to induce the Central Government to revise its views and withdraw the directive. Negotiations were indeed difficult. I cannot minimise the difficulty. I cannot say also that the Chief Minister has not made sufficient endeavour to persuade the Central Government to revise its

decision. He did what he could. But the Central Government were not amenable to all that he had placed before them and the result of that negotiation is placed before this House by the Chief Minister this morning in the form of a statement. He says that it is a compromise, compromise between the two alternatives, namely, transfer of the case outside the State or importing a District Judge from outside to try the case here. I do not propose to get into details over this question at all. The implication of article 371 is quite clear. Even at that time the suggestion of the Central Government to import a District Judge from outside to try the case was before them. Nothing new has been disclosed in the statement now made by the Chief Minister here, which could have induced him to alter the decision which the State Government had taken before he proceeded to Delhi. Is it a question of expediency? Is it a question of giving in? Is it a question of simply accepting a decision of Central Government meekly? It is surrendering meekly that has resulted in this, which is now called a compromise. With all respects I must say that there is no compromise. I must with frankness say that it is a directive. It is a directive with a certain amount of clearness about it. They say, 'Well, we give you a chance, get a District Judge from outside to try the case. You were not amenable to that course of action at one time. Now we ask you either to transfer the case or take a District Judge from outside." 'You immediately go before them and say,—'Do not ask us to transfer the case outside the State. But we accept to get a District Judge from outside the State to try the case here.' Well, is that a compromise? These two alternative proposals were before you, even before you came to this House to get its unanimous support to the decision you had taken already. So, why do you now place that fact as a compromise? In all humility I must say that I am not in a position to call it a compromise. It is a directive given. When this is the state of affairs, can it be said that the Government have vindicated the honour of this House or the honour of this State? The question resolves itself into one fact, namely whether the honour of this House was involved or not. This question has been agitating the minds of persons even outside the House. The honour of the House was involved in the directive sent by the Central Government for acceptance and to be acted upon by the State Government. When the matter was placed before this House, it felt that the directive was not, befitting the honour of this House or the honour of the State To that position we stick to-day. As a matter of fact we felt, legally or illegally, rightly or wrongly, that the directive meant a slur upon our judiciary, a slur on the honour of the State, a slur on the citizens and also a slur on the Legislature. But I am now glad to hear that the Central Government state that in the directive issued by them no dishonour was meant and no slur was intended to be cast on the State Judiciary. Our past is such that no observation adverse either to the honour of the Judiciary or the administration could have been meant. Ours is a model State. It is called 'Ram Rajya'. That fact was known to all. That fact is known to us. We are conscious of that fact and we are all proud of that fact. It was when we studied the language in which the directive was couched, we felt aggrieved, we felt depressed and we felt dishonoured. It was against that raised our voice. We knew at that time that so long as Article 371 was there in the Constitution the Central Government was within its power to issue the directive. We knew that that time that Sections 526 and 527 were there. The accused could have taken advantage of these sections and could have asserted their rights. We knew the facts. We knew the Criminal Procedure Code and the constitution. At the same time we know we were protesting, according to the statement made by the Chief Minister, that while our State was such, our administration was such that it should not be brought within the purview of Section 371. All our endeavours ever since we were brought under Article 371 of the constitution, was to remove Mysore

(JANAB MOHAMED HANIEF).

State from the purview of Article 371. All honour to the Ministry for having done that. All honour for them for all the endeavour they have made throughout. But our sorrow is that when the time came to test their sincerity, their determination in their attempt to remove Article 371 of the Constitution, they failed grievously, they failed hopelessly to the great disadvantage of their repu ation, the reputation of the Government and the reputation of the Legislature and of the State. May I now expect as a directive that was given to them that they would vacate office and leave the Government to be administered under Section 356? That would be the logical conclusion and ultimate step inevitable in the circumstances obtaining at the present moment. The speeches that were made on the occasion when we passed the resolution were from men of tact and political wisdom and not from men of mere talk. As a result of our past association, we revolted against the decision. They should never have sent out such a directive to our Government. Our Government was good; Our Government was honourable; Our Government was experienced and intelligent; they knew what they were about. The Law Minister said that he knew what he was about and the Chief minister also said that he knew what he was about when they took a decision in all fairness having regard to the facts and circumstances of this case. The Law Minister said that rightly or wrongly they had taken the decision, that simply because there was that Article 371 the directive was sent out, and that the reasoning set out in the order did not come up to their expectations. He said that it was considered derogatory to their honour and therefore they protested. Having done all that, the honour is there whatever the protestations or otherwise coming from whatever quarter. May I ask you in all earnestness once again to rise up to our expectations? Have all the glory that is in store for you. The only alternative before you is to resign at once and now. (Opposition cheers).

*Janab K. MAHMOOD SHARIFF (Mysore *cum* Mandya *cum* Hassan—Muslim).—Mr. Speaker, Sir the debate raised the other day on the floor of this House regarding the directive given by the President of the Indian Republic, I need hardly say, has been agitating the minds of every thinking citizen of Mysore. It has raised a raging controversy in which some leading constitutionalists and lawyers have taken part. Some of these gentlemen have upheld the stand taken by the Government of Mysore, but there are others who think that constitutionally the case for the Government of Mysore is not sustainable. It is unfortunate that there were certain circumstances which did not make us think over this important question in a calm and cool atmosphere so that we could have averted a first class constitutional issue. In spite of the fact that I implored on that day that we may be given some time so that we might go into all aspects of the question and come to some decision. The consensus of opinion of the House was that the resolution must be taken into consideration at once and discussed threadbare on the very day. In any case, since that resolution is passed, we cannot retrace our steps now. How to wriggle out of the difficulty and how to escape from the intriguing situation? This morning the Hon'ble Chief Minister told us that he negotiated with the Prime Minister, with the Minister in charge of the States Ministry but in spite of that, in spite of our protestations, particularly that portion of the protestation in which we pointed out to them that article 371 was not going to have any application so far as Mysore State was concerned, he was pleased to tell us that so far as the Centre is concerned it persists in the attitude adopted by them, and that they say that in the larger interests of justice it is very necessary that the directive has to be obeyed. In the circumstances it seems to me that the only course left open is to adhere to what was so seriously, sincerely and enthusiastically claimed by the Ministry and it is the only honourable course left open to them

It is no doubt true that Pandit Nehru than whom there is no greater friend of Mysore and who claims all our affection, love and respect and whose sincerity of purpose is beyond doubt, must have written a letter to the Chief Minister asking him not to precipitate matters and not to follow a procedure or step which might result in distressing circumstances. It is also true that he has stated that "If you are going to abide by the directive given to you we are going to reconsider as to whether we should not withdraw Article 371 so far as Mysore is concerned." The directive is there and so far as Pandit Nehru is concerned we do not want to place him in an embarrassing situation particularly when we are in the teeth of elections, when the country is going to the polls very soon; but in spite of that we will have to face the logic of facts. When a principle is involved, when a matter resolves into a matter of conscience, no expediency, no adventitious circumstances shou d come in the way of the application of that principle. Compromises and adjustment are very necessary and it is I think the law of life. But so far as principle is concerned I am the very last man to compromise myself. Now the question is what is it that we have to do in the present circumstances? In a democratic set-up there is room for honest difference of opinion. In a democratic set-up it is possible that people may not see eye to eye with the opinion held by some other persons. Thinking alike and feeling alike is the ideal of totalitarianism, not of democracy. In this matter we have differed, differed very seriously with the Centre and it was necessary for the Centre to have taken into consideration all aspects of the case and come to our rescue. It is not my purpose just now to traverse on trodden ground. I do not want to argue out the case because that has been argued threadbare not only on the floor of this House but outside. As I said at the outset important constitutional lawyers have deliberated upon this question, have given pros and cons of the question. Therefore it is futile for me to take the time of the House by once again traversing on the trodden ground. But I cannot refrain from pointing out that unfortunately so far as the prestige of the House is concerned, it has been given a go-by. As I said the other day the legislators who come here represent the 80 lakhs of people of Mysore State and we are the standard bearers of the prestige of Mysore; we are the persons to uphold the honour of Mysore. And we have been called as 'wild men going in for cheap innings'; so many allegations have been levelled, doubting our sincerity. In the circumstances what is the course left open for us? The Ministry finds itself in the horns of a dilemma. On the one side there is the directive given by the President and they will have to obey it. Of what they said namely "we are not going to revise our view regarding the application of article 371 unless you send for a judge from outside", what is the position of that judge? Supposing during the course of arguments some interlocutory matters or some emergent or indirect matters arise and the party wants the settlement of a particular petition; to whom should the party make that application? Is it to our High Court? If that is so, the same objection is going to be raised: "Look here, the Chief Justice is a person around whom all these proceedings emanate from the main case." Therefore, what should the party do under the circumstances? Is he going to appeal to the High Court of Madras or to the High Court of B mbay? We are in vacuum so to speak. Unless these matters are not settled, it seems to me so far as the directive is concerned, it is a thing which is, I am afraid of, not of any substance. I know my Hon'ble friends; I had the privilege to work with them for about three years. Every one of them is honest they are men of integrity, persons not going to do anything derogatory to Mysore. Therefore, the only method in which they can keep up the prestige of Mysore is to.....

Janab J. MOHAMED IMAM.— Resign (laughter).

Janab MAHMOOD SHARIFF.—Well, I have to say what my friend Janab Imam said. (Loud laughter). It is only by that they are going to raise themselves in their own eyes and in the eyes of the people of Mysore. These are the words I wanted to say. We have thought about the question very seriously and with pain I have to say that this is the only course left open to them.

* ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು (ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಭಾರತ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿರತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 375ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ನನ್ನು incorporate ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ತೋರಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಒಬ್ಬ. ಅಂದಿನಿಂದಲೂ ಈ 371ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ ನಮಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ, ಅವನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕವೇಳೆ ನನ್ನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳೂ ನಾನೂ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಅದು ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನವಲ್ಲ ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ನಮ್ಮ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳಿಗೆ ಕುಂದಕವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಬಹುದೆಂದು ಆ ಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ನಾವು ಸೂಚನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು ಈ ಸಭೆಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ಕೇಸು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅದರಿಂದ 371ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ನು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಮಾಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗಬಂತು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಆಪಾದಿತನಿಗೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾದಂಥಾದ್ದು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ; ಮತ್ತು ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತಂಥ ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯದೊರಕುತ್ತದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಸಹ ಆಪಾದಿತನಲ್ಲಿ ಮೂಡುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೂ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಬಂದು ಈ 371ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ನಿನ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆಪಾದಿತರು ಈ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಕೇಸು ವಿಚಾರಣೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ತಮಗೆ ನ್ಯಾಯದೊರಕುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಎರಡು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರದವರು ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಈ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಒಂದನೆಯದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದು. ಎರಡನೆಯದು ಬೇರೆ ಕಡೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ಜಡ್ಜರನ್ನು ತಂದು ಅವರ ಮೂಲಕ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿಸುವುದು. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೊತ್ತಿರುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಧರ್ಮಮನೋಭಾವನೆಯಿಂದ ನ್ಯಾಯ ಮನೋಭಾವನೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಈ ವಿಷಯ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲ, ಅಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕಂಡುಬಂದಾಗ ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡೋಣ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ ಆ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಹೊರಬಿತ್ತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನಾಬ್ ಮಹಮೂದ್ ಷೆರೀಫ್‌ರವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಬರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಬಾರದೆ ವಿಷಯ ವಿಮರ್ಶೆಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಬಂದಾಗ ಯಾವರೀತಿ ಅದನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಿ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ಮುಖ್ಯವಿಷಯ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರು ಇವೆರಡನ್ನೂ ಪ್ರಯೋಗಮಾಡುವುದು ಈಗಿನ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದರ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರದವರು ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಅದರ ಮೇಲೆ ವರ್ಗಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಮಾಡಿ 37 ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಡೈರೆಕ್ಟಿವ್ ಕೊಟ್ಟರು. ಹೀಗೆ ಡೈರೆಕ್ಟಿವ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಮೇಲೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಮನಸ್ಸು ನೋಯಿತು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರ ಮೇಲೆ 371ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಆಜ್ಞೆ ಆಗಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂತಲ್ಲಾ ಎಂದು. ಆಗ್ಗೆ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆವು. ಆ ತೀರ್ಮಾನ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡುವುದು ಮುಖ್ಯ.

ಈ ಠರಾವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದವರನ್ನೂ ಅನುಮೋದಿಸಿದವರನ್ನೂ ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇಂದು ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಿಂದ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರ ಘನತೆ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಕುಂದಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. "Vindicate the honour and prestige of Mysore State" ಎಂದು ಹೇಳಿ. ಆ ಘನತೆ, ಗೌರವಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಾರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾವು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದೆವು. ಅಷ್ಟೇ ಹೊರತು ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡಬೇಕು, ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಸೂಚನೆಗಳೇನನ್ನೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೆಂದು ಅವರು ಆತ್ಮೋಪಣ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಾರೋ ಎಂದು ನಾನು ಕಾದು ನೋಡಿದೆ. ಈ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದಾಗ ಬಹಳ ಆವೇಶ ಪೂರಿತವಾದ ಭಾಷಣಗಳು ನಡೆದುವೇ ಹೊರತು ನಿಜವಾದ ವಿಚಾರಪೂರಿತವಾದ ಭಾಷಣಗಳಾವುವೂ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 371ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ನು ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾದ ದಿವಸದಿಂದಲೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟು ಅಗಾಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಒತ್ತಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವನು ನಾನು. ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಇದೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮತ್ತು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ತೀರ್ಮಾನಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಏನೇನು ವ್ಯವಹಾರಗಳು ನಡೆದಿವೆಯೆಂದು ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿ, ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಘನತೆ ಗೌರವ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯೇ ಅಥವಾ ಕಮ್ಮಿಯಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು. ಮೊದಲು ಯಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿತ್ತು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ? ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯದೊರಕಿಸತಕ್ಕಂತಹ ಒಂದು ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯದೊರಕುತ್ತದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಬಾರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೆಂದು ನಾನೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಈಗ ಇಡೀ ಭಾರತಾದ್ಯಂತ ಅನೇಕ ಪಂಡಿತರೂ

ನ್ಯಾಯ ನಿಪುಣರು ಹೊರಗೆಡಹಿರತಕ್ಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರಲ್ಲೂ, ಅವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿ ರುವುದು ನ್ಯಾಯದೊರಕುತ್ತದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅಭಿಪ್ರಾ ಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೂ ಏನಿತ್ತು,, ಆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಈಗ ಯಾವ ರೀತಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ, ಮೈಸೂರಿನ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಜಡ್ಜಿಯರೊಬ್ಬರನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಆಪಾದಿತನಿಗೆ ನ್ಯಾ ಯ ದೊರಕುತ್ತದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು. ಇದು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಘನತೆ ಗೌರವವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿತೇ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆಮಾ ಡಿತೇ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರುಗಳು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ಈ ಅಂಶ ವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದರೇ ವಿನಾ ಮತ್ತೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಹೊತ್ತು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದವರು ಈ ವಾತಾ ವರಣವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಮೈಸೂರಿನ ಘನತೆ ಗೌರವ ಹೆಚ್ಚಿದೆಯೆಂಬುದು ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಅಭಿ ಪ್ರಾಯ. ನಾಳೆಯೇ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರೂ ನ್ಯಾಯ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೂ

'They have done the correct thing, the right thing. They have created an atmosphere wherein the accused will feel that he will have justice and not only he feels, but he will feel confident also.' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

Janab MAHOMED HANIEF.—Were you not aware of that at that time?

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—It is an honest difference of opinion and in a democracy there is always room for honest difference of opinion. I put a straight question to my Hon'ble friends. What would you have done? How would you have helped the situation if you were in the position of the Government?

Janab MAHOMED HANIEF.—I would have transferred the case.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—I am not standing here to hold a brief to the Government. I want to see the whole chapter from the eyes of the public. ತಮಗೂ ನಮಗೂ ಒಂದೊಂದು ಉದ್ದೇಶವಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಏನೇಮಾಡಲಿ ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಬೇಕೆಂ ಬುದು ನಿಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ, ತಾವು ಮಾತಿದುದನ್ನು ಪ್ರತಿ ಪಾದನೆ ಮಾತಬೇಕೆಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶ. ನಾವು ಪ್ರಜೆಗಳ ಪರವಾಗಿ ನಿಂತು ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಧರ್ಮವನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಟ್ಟುಕೊಂಡು, ದೇಶದ 90 ಲಕ್ಷ ಪ್ರಜೆಗಳು ಯಾವರೀತಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡ ಬೇಕೇ ಹೊರತು stretch a point in our favour or in that man's favour ಎಂದು ಮಾತಾಡುವುದು ಬೇಡ. ಸುಮ್ಮನೆ ಲಾಯರುಗಳು ವಾದ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೇಗೋಮಾಡಿ ವಿರೋಧಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದೆ ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವ ಬೇಡ.

My friend referred to compromise. It is an honourable compromise—not a dishonourable compromise. ಈಗಿರತಕ್ಕ ಪರಿ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ, ಸರ್ಕಾರದವರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಇವರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರು, ಇದು ತಪ್ಪು, ಮಾಡಬಾರದಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಹಿಂತೆಗೆಯುವವನಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು, ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬು ದನ್ನು ನಿಸ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾದ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿನೋಡೋಣ. ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ತ್ತೆಂದು ಕೆಲವು ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೇಳಿದರು, ನಾನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಯಾವಾಗ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡ ಬೇಕಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೋ ಆಗ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ನೀವು ಹೇಳುವುದೇಕೆ, ನಾನೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇರತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಮೈಸೂರಿನ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಎಂದು ನೀವೂ ನಾವೂ ಹೇಳಿದ್ದೆವು. ಈಗ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಏನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು ನೋಡೋಣ. ಘನತೆ ಗೌರವ ಗಳನ್ನು ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಬಹುದು. ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಘನತೆ ಗೌರವ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತೋ ಅಥವ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತೊ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಸ್ಪಕ್ಷ ಪಾತವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡೋಣ. ಅವರ ಆಜ್ಞೆ ಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿರುವ Emergency Provisions 355 ಮತ್ತು 356ನೆಯ ಆರ್ಟಿಕಲ್‌ಗಳು ಜಾರಿಗೆ ಬರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಆಗ 371ನೆಯ ಆರ್ಟಿಕಲ್‌ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದ ಈ ಎರಡು ಆರ್ಟಿಕಲ್‌ಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ದೇಶದಮೇಲೆ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಎಡೆಗೊಟ್ಟ ಹಾಗಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಿರುವ ಈ ದೇಶ ದಲ್ಲಿ bureaucratic set-up ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಘನತೆ ಗೌರವ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವುದಾದರೆ ಆರೀತಿಯೇ ಮಾಡಬಹುದಾ ಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವಿಲ್ಲದೇಯಿರುವ ಕಡೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವ ಕಾಶ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದುವರಿದಂ ತಾಗುತ್ತದೆಯೇ ವಿನಾ emergency provisions ಜಾರಿಗೆ ಬರುವ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದು retrograde step ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ಅವರು ಮಾತನಾಡು ವುದರಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಷ್ಟಿದೆ, ಗಾಳಿ ಎಷ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನೆನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆಯಿಂದ ವಾದ ವಿವಾದಗಳು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದವರಾಗಿ ಅವರು ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕೆಂದರೆ ಅಂಕೆಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಾದವಿವಾದಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೇ ಹೊರತು, ಗೋಪುರ ಕಟ್ಟಬೇಕೇ ಹೊರತು ಬರಿಯ ಗಾಳಿಗೋಪುರ ಕಟ್ಟಬಾರದು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ್‌ರವರು.—ಎದೆ ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೇಳಿ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು.—ನನ್ನ ಎದೆ ಮುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ. ಎದೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ ತಾವೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಇದು ಬೇರೆ ವಿಷಯ, ಇದು ಹಾಗಿರಲಿ.

ಮೈಸೂರಿನ ಘನತೆ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಬೇಕಾದರೆ, ಈ ಪೊಖದ್ದಮೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? By creating a situation which will ensure confidence in the mind of the accused, by creating confidence in the mind of the accused that he will get justice. Not only that, show to the world that such an atmosphere is created, and make him also know that such an atmosphere is created. That is the first thing.

ಇದನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಇಡೀ ಭಾರತದ, ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲ, ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಮೈಸೂರಿನ ಘನತೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ.

Janab MAHOMED HANIEF.—It is a new fact that you have discovered now!

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Facts cannot be new or old. A fact is a fact and truth is truth. I may tell my honourable friends that they will do well to go slow and not allow themselves to be baffled.

Jnnab MAHOMED HANIEF.—Your conclusion is wrong.

Janab SYED ABDUR RAHMAN.—He is not in his usual moods!

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—If you are unable to see things in their usual form, I can only say you have changed your glasses. That is all. I am analysing the situation as it obtains.

ಇನ್ನು ರಾಜ್ಯಾಂಗದ 371ನೆಯ ವಿಧಿಯ ವಿಚಾರ. ಇದು ಮೈಸೂರಿನ ಘನತೆ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಕಳಂಕಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅನೇಕವೇಳೆ ಎಷ್ಟೋ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲೂ ಬಂದಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಕಾಪಷ್ಟು ಮುತುವರ್ಜಿ ವಹಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಈ ಹೊತ್ತುಕೂಡ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂತಹ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದವರೂ ಇತರರೂ ಬನ್ನಿ, ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿ ದಾಸಪ್ಪನವರು.—371 ನೆಯ ವಿಧಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟ್ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು!

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—If my Hon'ble friend feels like that, when he comes to power that article 371 will remain. He will be ruled by article 371 when he gets into power.

Sri K. R. SREEKANTESWAR.—We will surely be in power.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—You go round during election saying that you are for retaining article 371 and I shall be too glad to see such a situation as that.

ಇನ್ನು 371ನೆಯ ಆರ್ಟಿಕಲ್ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ಅವರೊಬ್ಬರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸರ್ವಾನುಮತವಿದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಈಗ ಆ ವಿಧಿಯನ್ನು ತೆಗೆಯತಕ್ಕ ವಾತಾವರಣ ಇದೆಯೆ ಅಥವ ಇನ್ನೂ ಹಲವುಕಾಲ ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಅದು ಇರುವ ವಾತಾವರಣವಿದೆಯೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ.

ನಾನು ಈಗಲಾದರೂ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ಇಷ್ಟೆ: ಇನ್ನು 2-3 ವಾರದೊಳಗಾಗಿಯೇ ಈ 371ನೆಯ ವಿಧಿಯನ್ನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತೆ, ಇದು ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಈಗತಾನೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು 2-3 ವಾರಗಳನ್ನು ಕಾದುನೋಡಲು ನಾವೇಕೆ ಸುಮ್ಮನಿರಬಾರದು? ಹಾಗೆ ಇದು ಸುಳ್ಳಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದರೆ ಆಗ ನೀವು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳತಕ್ಕ ಹಕ್ಕು ನಮಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

When the Hon'ble Chief Minister of a State makes a statement on the floor of the House that within two or three weeks this will go away, it is the duty of the Hon'ble Chief Minister to see that his word is kept up. if you find later that he has not kept up his word, it is up to you to stand. up and say "Look here. You have lost our confidence." (A Voice: do not make an adverse statement) That is a different thing. We will come to brass tacks. I do not mind joining you if the Government fails to do its duty and goes back upon the word of honour given onthe floor of the House. I do not think anybody in his senses would say that he (Chief Minister) should remain in office. in that event.

ಇನ್ನು 2-3 ವಾರದೊಳಗಾಗಿಯೇ ಈ 371ನೆಯ ಸೆಕ್ಷ್ಯ ಬಗ್ಯೆ ನಮಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ದೊರಕುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏರ್ಪಾಡಾಗುವಂಥ ಅವಕಾಶ ಉಂಟಾಗಿದೆಯೆಂದು ಸಭಾನಾಯಕರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಜನಾಬ್ ಇಮಾಂರವರು ಹೇಳಿದರು, ಇದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ನೆರವೇರುತ್ತದೆಯೋ ನನಗಂತೂ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ ಇವರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದು. ಹಾಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಹಾಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲದವರು ನುಮ್ಮನೆ 2-3 ವಾರಗಳತನಕ ಕಾಯ್ದು, ಇವರೇನು ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು, ಅದನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿರುತ್ತಾರೆಯೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡದೆ ಆಡಿರತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಬೆಲೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹುರುಳೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆ 2-3 ವಾರಗಳು ಕಾದಿದ್ದು ಇವರು ಆ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾಗಿದ್ದರೆ ಆಗ ಇವರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಂಚ ಬೆಲೆಯಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಒಂದು ಅನುಮಾನದ ಸ್ಥಿತಿ

ಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಇವರು ಮೈಸೂರಿನ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿರಕ್ಕೆ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಲ್ಲದೆ? ಈಗ 371ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ನನ್ನು ಈ ಶಾಸನಕಡಿತದಿಂದ ಕಿತ್ತೊಗೆಯುವ ವಾತಾವರಣ ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಮೈಸೂರಿನ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳು ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿದಂತಾಯಿತೇ ಅಥವಾ ಕಮ್ಮಿಯಾದಂತಾಯಿತೇ ಎಂದು ನಾನು ಅವರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

The first point is, Mysore has created an atmosphere wherein the accused not only gets justice but also feels contented that he is going to get justice. That is one point which is stressed in raising the status of Mysore. The second point is, within the course of two or three weeks Mysore will be exempted from the operation of article 371 of the Indian Constitution. I question my Hon'ble friends whether these two things are going to raise the prestige and honour of Mysore or bring down the prestige and honour of Mysore. (Some Members: Hear, hear) Let the common man say, let all people who have criticised to-day say that this is a step forward or retrograde. These two things have been secured. Take it for granted. Now the next question is.—

ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನಪ್ಪಾ ಎಂದರೆ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾದುದಿಷ್ಟೆ, to vindicate the honour and prestige of the State ಗೆ ಇವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಪಡದೆ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟು ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾದರೆ ಆಗ ಇವರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ತಮ್ಮ ಪದವಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗತಕ್ಕುದೆಂದು ಅವರು ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಆಡಳಿತದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರತಕ್ಕದ್ದು ಕೇವಲ ದಿನಚರಿ ವ್ಯವಹಾರ. ಈ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಆಗ ಎಷ್ಟೋ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಅಂಥಾ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಏಕೋ ಈ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಮೋಹ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಬರಿ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರವಾದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿವೆ. ಅಂತೂ ಏನೇ ಇರಲಿ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇನ್ನು ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬದಲಾಗುವಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರದೆ ಇರಲಾರದು.

ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು.—ಹಾಗಾದರೆ ತಮಗೆ ಈ ಅಧಿಕಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಏನೂ ಆಸೆಯಿಲ್ಲವೆ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು.—ಯಾರು ಯಾರು ಈ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅವರು ಎಲ್ಲಿಯತನಕ ಜೀವಂತರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ ಅಲ್ಲಿ ತನಕ ಈ ಧನ, ಧಾನ್ಯ, ಸಂಪತ್ತುಗಳು ತನಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳತಕ್ಕಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಯಾರೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಈ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಷಯವನ್ನೂ ತಾವು ಇಲ್ಲಿಯತನಕವೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿಲ್ಲದಿರುವುದಕ್ಕೆ ನಾನೇನು ಹೇಳಲಿ? ಆದರೆ ಈ 371 ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಇರಕೂಡದೆಂದು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಏಕಾಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಇಲ್ಲ ಇದು ಇರಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರರವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಅವರ ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟ್ ಪಾರ್ಟಿ ಸರ್ಕಾರ ಬಂದಾಗೆ ಅದರ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ಅಂತೂ ನಾನೀಗ ಕೇಳತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಂದೇ. ಇಂಥಾ ಕಷ್ಟಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ, ಅದು ಯಾವ ಸರ್ಕಾರವೇ ಆಗಿರಲಿ ಈ ರೀತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಈ 371 ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಏನಾಯಿತಿ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡಿರತಕ್ಕದ್ದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವಂಥ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವಂಥ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂಬುದು. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಾಟುವಂತೆ ಮತ್ತು ಮುದ್ರಿತವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ನಾನು ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಮಗೆ ತಿಳಿಸಿರುವುದು. ಈಗಿರತಕ್ಕ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿರುವುದೇ ಸರಿಯಾದ್ದು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯವಾದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಂಥ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೆಂದು ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ. ಇದರಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯ ವಾಸ್ತವಾಂಶವಿಷ್ಟೆ. ಪಾದ ವಿವಾದಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೂ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೂ ಭಿನ್ನತೆ ಉಂಟಾಗಲು ಅವಕಾಶವಿದ್ದೇ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಒಂದು ವಾದ ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂಬ ಇರಾದೆಯುಳ್ಳವರಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿದ್ದೆ ಇರುತ್ತೆ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಏನೇನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತೋ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅವರ ಇಡೀ ಭಾಷಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರಿ ವಾದವೊಂದು ನಡೆಯಿತೇ ವಿನಃ ಇವರು ಹೀಗೇ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೆಂದು ಜನಾಬ್ ಇಮಾಂರವರಾಗಲೀ ಮತ್ತಾರಾಗಲೀ ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ. ಡಿಟೋ ಶ್ರೀಪ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯರಾದರೂ ಕೂಡ ಸುಮ್ಮನೆ "ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು" ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಶಿವಾಯ, ಮತ್ತೇನೂ ರಚನಾತ್ಮಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಜನಾಬ್ ಇಮಾಂರವರೂ ಕೂಡ ಅರ್ಧ ಮುಕ್ಕಾಲು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಭಾಷಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾನು ಬಹಳ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಆದರೆ ಅವರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಈ ಮೈಸೂರಿನ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಏನೇನು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಏನನ್ನೂ ತಿಳಿಸದೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ "ನೀವು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಿ" ಎಂಬ ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಚನ್ನಬೈರೇಗೌಡರು. ಪ್ರತಿಪಕ್ಷದವರು ಅಂಥಾ ಸಲಹೆಗಳನ್ನೆನೂ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಂಶ ತಮಗೆ ಸೊತ್ತಿಲ್ಲವೇನು?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು.—That is a new theory. My goodness, I am only sorry for the bankruptcy of ideas. ಎದುರು ಪಕ್ಷದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಹಾಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅವರು ಕೊಡುವಂಥ

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು.)

ಸಲಹೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಬರೀ ಗಾಳೀ ಗೋಪುರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟವುಗಳೆಂದೂ ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರಜಾ ಸರ್ಕಾರದ ತಳ ಹದಿಯಾದ ಪ್ರಜಾನಾತ್ಮಕ ತತ್ವದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲು ದರ್ಜೆ ಯಾವುದು, ಕೆಳದರ್ಜೆ ಯಾವುದೆಂಬ ಅಂಶ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆಗಿರುವಾಗ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಿಗಡಾಯಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುವಾಗ, ನಮಗಿರತಕ್ಕ ಸಾಧನ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತ ರಾಜ್ಯಾಂಗಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದಂಥ ಒಂದು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಯಾವ ಒಂದು ತೊಂದರೆಯು ಯಾರಿಗೂ ಒದಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಪ ರಾಧಿಯು ಬಗ್ಗೆ ಏನೊಂದು ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅದನ್ನು ದೊರೆಯುವ ರೀತಿ ಯಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರತಕ್ಕದ್ದು ಸರ್ವರೂ ಒಪ್ಪತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡ ತಕ್ಕ ಕರ್ತವ್ಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಮುಗಿಯಿತೆಂದು ಹೇಳು ವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. "ರಾತ್ರಿ ಕಂಡ ಬಾವಿಗೆ ಹಗಲು ಬಿದ್ದರು" ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಈಗ ಆಗಿರುತ್ತೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಾವು ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಹಾಗಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕಾದರೂ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ದವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಂಡು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿ ಬಾವಿಗೆ ಬೀಳದಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡ ತಕ್ಕದ್ದು ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರ. ಈ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವೊಂ ದನ್ನು ತಾವು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಬೇಗ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿ, ಈಗ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿರತಕ್ಕ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯರವರು (ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಎದುರು ಪಕ್ಷದ ಕೆಲವು ಸ್ನೇಹಿತರು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕೈದು ಜನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೂಡ ಬೇಕು ಎಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡ ಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆಯೆ ಅಥವಾ ಏನಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೊದ ಗಿದೆ, ಯಾವ ವಿಧವಾಗಿ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದರೂ ಅನು ಕೂಲ ಅವರ ಕಡೆಗೆ ಇದೆಯೆ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಗೆ ಬಿಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ.

Janab J. MOHAMED IMAM.—What about self-respect?

Sri T. SUBRAHMANYA.—I will examine that also. Well, he wanted to say about self-respect involved. I want to say that no self-respect is involved in this affair. The whole question that agitated the minds of the Ministry and of the Hon'ble Members of thi House was not with regard to the transfer of the case or affording facilities to the accused for a fair and an impartial trial. They were agitated because of the use of Article 371 ordering the transfer of the case. The only point which agitated the minds of the Hon'ble Ministers and of the Hon'ble Members of the Assembly sitting on the opposite side, was about the use of Article 371 of the Constitution. They said "the use of Article 371 is derogatory to our interests. We do not tolerate it. Therefore we have to do something to safeguard our own rights and privileges". That was the only point, if you analyse the whole case. Nobody, much less any of the Ministers were anxious to deny a fair and impartial trial to any of the accused, much less to Sri Raju. Everyone in the State can be assured that we are always prepared to afford facilities to the accused to feel that he is having a fair and impartial trial. If that is our complaint, then the only question was difference of opinion. The opinion on the part of the Government was that the Judiciary in the State was upright and there was no question of any kind of influence, even by the Chief Justice or by the Executive. They were such Hon'ble men that there was no necessity to transfer the case. They felt that the accused will have a fair and impartial trial within the State itself. But the Government of India disagreed with them. It is only on that point that they disagreed.

The Hon'ble Sri K. CHENGALARAYA REDDY.—They did not disagree.....

Sri T. SUBRAHMANYA.—Well, I shall correct myself. They did not disagree on the point of the accused having fair and impartial trial. The disagreement was about the apprehensions in the mind of the accused. In the mind of the Government of India though there was the apprehension that the accused may not have a fair and impartial trial, the Mysore Government felt that that apprehension had no basis. There was no agitation. The difference of opinion arises only on that subject and the Government of India advised them to transfer the case outside the State or to import another Judge from outside. What has happened now? Let us see if the step taken by the Ministry is derogatory to the interest or to the prestige of Mysore State or whether we have gained our prestige and enhanced our

prestige. Sri H. M. Channabasappa has explained all the aspects of the case. The only point which I want the whole House to consider is—whether the promise of the removal of the operation of Article 371 so far as Mysore is concerned, is a definite gain or not. I want the Hon'ble Members to consider this. The Chief Minister might not have thought it prudent to tell you. But I am prepared to tell you what happened. The Prime Minister met me not by appointment, but by accident. He told me that within 2½ to 3 weeks—because it was not told in confidence and there were several other persons there—the Mysore State will be given exemption from the operation of Article 371. What more do you want the Ministry to do? I do not understand.

Sri K. R. SREEKANTESWAR.—How to believe what you say?

Sri T. SUBRAHMANYA.—Well, if you cannot believe me, you cannot believe anybody else. I am not in the habit of uttering falsehood just to make a remark. Probably you are in that habit. I do not know. I can tell you that when I stand on my legs on the floor of this House and make a responsible statement, you must take it as a fact. You cannot make an accusation saying 'how to believe what you say?'. I am standing in flesh and blood and I heard the words from the mouth of the Hon'ble Chief Minister who told me that Mysore State would be getting exemption from the operation of Article 371. When I stand before you and utter these words on the floor of this Hon'able House as a responsible member thereof, you have the cheek to remark, "how can we believe it?". So, Sir, this is the position. The Ministry has achieved their objective. There was nothing more to be done. On the advice of the Prime Minister and the Ministry of State, they say "All right. We are also anxious to remove the suspicions from the minds of the accused, that he is going to have a fair trial in the Mysore State. No prestige of ours is involved in this case. We want to see that every citizen of India and also every citizen of Mysore State must have an impartial justice and it must seem to him that he is going to have an impartial trial and we agree to import a Judge from outside." Do not these things enhance the prestige of Mysore? I ask Janab Imam. He must analyse things and come to conclusion and not simply demand the resignation of the Ministry. Is he anxious to get in there? He will not get in there. (A Voice: "He may be anxious.") He may be anxious, but that will not happen. What happens is this. You want the country to go into the hands of the Administrator? You will bring disgrace to the State by your attitude,—not only to the State, but to this Hon'ble House and to the whole country of ours. I wish you do not make such remarks at least in future. I submit that the Ministry has enhanced our prestige and the prestige of the State. I could stand boldly before the whole world and say that we have taken the right step and come to right conclusions and have achieved something which otherwise they would not have achieved. Therefore this talk of demanding resignation of the Ministry is a tall talk. I hope that the opposition members will stop making such remarks.

***Janab SYED ABDUR RAHMAN** (Chikmagalur *cum* Shimoga Muslim).—Sir, I rise to take part in this debate with a certain amount of sorrow. I consider that the moment is of very grave importance to the State. The issue before the House for its consideration is whether the step taken has been able to enhance the prestige or whether it has not been able to enhance the prestige of the State. I say, Sir, that we feel that the prestige of Mysore has not been enhanced; but on the other hand the prestige of the Government of India has been greatly enhanced.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—It is your own Government.

Janab SYED ABDUR RAHMAN.—The fact is that Mysore State is after all a dependency, classed as Part B State and calling itself as an integral part of the Union, or call it by whatever name you like. Your position is that

(JANAB SYED ABDUR RAHMAN)

you have absolutely no voice in certain very important matters. We knew that the existence of Article 371 in the constitution was certainly a great draw back for the removal of which, I do admit our leaders and Ministers have done their very best. But before it could be removed it is very unfortunate that we are faced with certain unhappy situation. The other day Sri V. P. Menon, immediately he read the discussions on the floor of this House, remarked that so long as Mysore depends for its help upon the Government of India..... .....

Mr. SPEAKER.—Afterwards he said that he did not make any such remarks.

Janab SYED ABDUR RAHMAN.—If he has corrected himself, I have nothing to say. But so long as article 371 is there, Mysore is under a great handicap. The sooner it is withdrawn the better. The efforts that were made by the Hon'ble Leader of the House so far as the withdrawal of that particular article 371 is concerned were really praiseworthy and it is for that very object this House, when it was seized of the special resolution which was placed for its consideration, wholeheartedly gave the fullest support, unstinted support, so that with that strength in hand he would go to Delhi and meet the Prime Minister and other Members of the Cabinet of the Government of India and see if he could find a way out of the difficulty. He has come back with the solution of the difficulty with which this House was confronted. He has made a statement before the House this morning to the effect that the Government of India would certainly be pleased to withdraw the directive which they had recently sent, namely, that the case should be transferred to a State nearby such as Madras or Bombay. Now the Government of India have given an assurance that in case we comply with the provisions of the letter which had been sent previously they would withdraw the directive. The unfortunate position is we told our people the other day that our prestige was more involved, that our honour was at stake. Now the question is, have we really got over the situation? Have we emerged triumphant from the ordeal with which we were faced? It is certainly a matter of doubt for me to say that we have emerged from the ordeal successfully. One thing has happened for which great credit is due to the Hon'ble Leader of the House and other Ministers. They have undoubtedly joined hands in enhancing the prestige of the Government of India. Mysore being the integral part of India, as long as article 371 exists, has to comply with the provisions of that particular article, especially when forced in that direction. When previously the Government of India wrote to the Government of Mysore to choose between the two alternatives they had suggested, if that had been accepted; it would have been a very great decision or at least if this House had been taken into confidence earlier at that stage, certainly that would have been to the credit of the Government. But this thing came before the House at a very late stage when the Government were in possession of a directive from the Government of India. And we were perplexed, the Government were perplexed, as to what should be done and the matter was brought before this House admittedly in a little haste. With a view to strengthen the hands of the Hon'ble Leader of the House we all joined with him without one dissident voice—an enviable position—and directed him to go to Delhi as a real representative of the people of Mysore and represent to the Prime Minister what we feel about this matter. I think even the Prime Minister has to a very great extent accommodated the Leader of the House by stepping down and saying "if you comply with the request in our previous letter we are certainly going to revise the directive contained in the letter sent recently." These are some of the facts which we have to take into consideration and I have no doubt in my mind that so far as these things are concerned our Leader has done his best and the position to-day is, the case has to be tried by a judge coming from outside the State of Mysore As Janab

Mahmood Shariff has raised certain important points regarding this matter, those points also require consideration at the hands of this House. I feel that as per the statement made by the Hon'ble Leader of the House this morning, the prestige of the Government and the State of Mysore has certainly been affected to a certain extent. Its prestige has definitely not been enhanced. On the other hand we have made a contribution in enhancing the prestige of the Government of India. That is undoubtedly a welcome step. If according to the assurance given by the Hon'ble Leader of the House that within two to three weeks article 371 is going to be removed out of the constitution that would be a great satisfaction, that would be a great success, that would certainly redound to the credit of the Hon'ble Chief Minister and of the Ministry as a whole. It would undoubtedly be an achievement. In fact when we considered the resolution that was placed before this House the other day, we were not worried so much about the case. All that we were worried about was with regard to the use of article 371 especially when our leaders were striving hard to see that it was out of the Constitution so far as it concerned the State of Mysore. We were thinking in that strain. This directive fell upon us like an avalanche. It was a great surprise. It was against the particular article being made applicable to the State of Mysore that we all protested and we were subject to all sorts of public criticism. Even our constitutional right to discuss this matter or to go into the merits of this matter was raised in several newspapers. It is there that we felt a little hurt. Especially when this House was seized of an opportunity, it had a right to discuss those things and there was a constitutional remedy attached to it. We were discussing in terms of constitutional remedy—in case the directive is not going to be withdrawn, what is going to happen to Mysore?

With regard to the remark that was made by Sri T. Subramanya, I quite agree with that part of the statement that if that directive is not obeyed what would happen? What consequences would follow on account of not carrying out the directive sent by the Government of India? That would not be a happy state of affairs. Really it would not be to the credit of Mysore. The Chief Minister went to Delhi with a mandate. with a directive from the Legislature and as he has expressed, Pandit Nehru suggested some change, ga e some turn and he has gone a long way to accommodate the people of Mysore. I personally feel that Pandit Jawaharlal Nehru has considered this matter very sympathetically and has said, "let us, by way of compromise, get back to the previous letter namely, importing a judge from outside and we will withdraw the directive." I feel there is certain amount of prestige, certain amount of honour attached because it is a question of prestige to the Government of India on one side and to the Government of Mysore on the other. These two things are there. So, a *via media* had to be found. Supposing, the Government of India had not done even this. What would have been the consequences? If that had not happened, I am sure that all the Ministers would have resigned. Because there is change on both sides, some formula acceptable has been found. How the public would take it, how the public would treat it, it is not for me to judge. But I feel that there are germs of settlement in this formula.

*ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು (ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರನೇಕರು ಭಾಷಣ ಮಾಡುವಾಗ ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಅಗಾಗ್ಗೆ ನಛೆಯ ಮುಂದೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಾನು ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂಥ ಒಂದು ಠರಾವನ್ನು ತಂದವನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾನೀಗ ಮಾತನಾಡಲು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ.

ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರುಗಳು ನನ್ನ ಠರಾವಿನಲ್ಲೇನಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇನಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಪೊದಲು ಮಾಡಿದರೇ ವಿನಾ, ಆ ಠರಾವಿನಲ್ಲೇನಿತ್ತೋ ಅದನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಯಾರೂ ಓದದೆ, ನೋಡದೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದು ಬಹಳ ವಿಷಾದಕರ. ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರ ಮಾತು ಒಂದು ಮಾತೆ! ಒಂದು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಅದರಿಂದಲಾದರೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಇಂದಿನ ಮಾತು ನಿ ವಾಗಿಯೂ ವಿಷಾದಕರ! ಅವರು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ದಿವನ

(ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು):

ದಿವಸಕ್ಕೂ ಹಾರುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಕೂಡ ನಿಮಿಷ ನಿಮಿಷಕ್ಕೂ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ!!

Sri M. N. JOIS.—Crossing the floor is the usual procedure in Parliament, Sir. (Loud laughter.)

ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು.—ಅವರು ಹಿಂದೆ ನಿರ್ಣಯ ಬಂದಾಗ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರ ಆಜ್ಞೆಯಿತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಅವರೂ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಖಂಡರಾಗಿದ್ದವರಾಗಿ ಬೇರೊಂದು ನಿರ್ಣಯ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಹೀಗೇ ನೀವು ಮಾಡಬೇಕು ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದೇಕೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೋ, ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಆ ದಿವಸ ಏಕೆ ಅವರು ಮರೆತರೋ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ! ಆ ದಿವಸ ನಾವು ತಂದ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟು, ಮೈಸೂರಿನ ಗೌರವವನ್ನುಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಅವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಈಗ .....

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು.—ಬಹುತಃ ಅವರು ನನ್ನ ಭಾಷಣ ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತೆ. ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟೆನಂತೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು.—ಅವರೇನು, ಭಾಷಣ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ! ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನನ್ನ ತಲೆಯಿಗೆ ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಬೆಂಬಲ, ಮತ್ತು ಆ ತಲೆಯಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ ಏನಾ, ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ 74 ಜನರೂ 74 ವಿಧವಾಗಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ವಿಷಯ ಒಂದೇ. ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮೈಸೂರಿನ ಗೌರವ ಉಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಎಂಬುದು ಒಂದೇ. ಎರಡನೆಯದು, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹೇರಿರುವ 371 ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್‌ನನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. Whether it was constitutionally proper, whether there was constitutional propriety, was all that was questioned. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪಂಡಿತರು, ಅಲ್ಲಾಡಿ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿಯವರೂ ಅದರಲ್ಲಿ constitutional propriety ಇದೆ, ಆ ಹಕ್ಕಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದರೆ ಅವರದನ್ನು ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮೂಲಕ ಹೊರಡಿಸಿರುವ ಡ್ರೆಕ್ಟಿವನ್ನು, ಕಟ್ಟಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಈ ದಿವಸ ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ, ನಾವು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಅದರಲ್ಲಿ ಆ ಅರ್ಥ ಅಡಗಿದೆ. ನೀವು constitutional propriety ಎಂದು ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರೋ ಅದರಂತೆ ನಿಮಗೆ ನೋವಾಗಿದ್ದರೆ ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ, ಅದರೆ ನಾವೂ ಒಂದು ನಲಹೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆವು. ಆ ನಲಹೆಯಂತೆ ನೀವು ನಡೆದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಹಾಗೆ ನಡೆದರೆ ಎರಡು ಸರ್ಕಾರದವರ ಗೌರವಗಳೂ ಹೆಚ್ಚಿತೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ತಾವು ಕೊಟ್ಟ ಕಟ್ಟಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ವಾಪಸು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಅದರ ಗೌರವ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರು ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಲೊಪ್ಪಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಗೌರವವೂ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಅವರು ಹಿಂದೆ ಯಾವುದೋ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಾವಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೊರಟಿದ್ದನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ, ಅವರು ಹಾಗೆ ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಆ ದಿವಸ ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಿಲುವು ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಅಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ, ಇಂದಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂದಿನ ದಿವಸ ಬೇರೆಕಡೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ಜಡ್ಜರನ್ನು ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನಿ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ನಮ್ಮ ಗೌರವ ಕೆಳಗಿಳಿಯುತೆಂದು ಯಾರೋ ಕೆಲವರು ಹೇಳಬಹುದೇ ವಿನಾ ಎಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರೂ ಇದರಿಂದ ಗೌರವ ಇಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. 371 ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನನ್ನು ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಗೌರವವೂ ಹೆಚ್ಚಿತು. ನಾವೂ ಅವರ ಬುದ್ಧಿವಾದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಂದಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿವಾದದಂತೆ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಗೌರವ ಇಳಿಯಿತೆಂದು ಹೇಳುವವರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದೇಶದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ; ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅಷ್ಟೆ. ಒಳ್ಳೆಯದು, ಅವರೀಗ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ? ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಡಿಯೆಂದು ತಾನೆ? ಆದರೆ ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಪರಿಣಾಮವೇನಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಶ್ರೀ ಟಿ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯರವರು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಆ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅವರು ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆಯೇ? ದೇಶದಲ್ಲಿ 'ಅನಾರ್ಕಿ' ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ, ಅಷ್ಟೆ! ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ಇದ್ದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರ ನಿಂತು ಹೋಗಿ ಈ ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಯೂ ನಿಂತುಹೋಗಿ ಬೇರೊಬ್ಬ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಟರ್ ಬಂದು ನಮಗೂ ನಿಮಗೂ ಜಾಗವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ! ಇನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚುನಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸವಿದೆ. ಬಹುಮತದಿಂದ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ ಬನ್ನಿ, ಈ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಿಸಿ; ನಮ್ಮನ್ನು ಆ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕೂಡಿಸಿ; ಆಗ ನಾವು ಇಂಥ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತೇವೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ನೋಡಿ. ನಿಮ್ಮಗಳ ಹಾಗೆ ಒಂದು ದಿವಸ ಒಂದು ನಿಲುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾರನೆಯ ದಿವಸ ಮತ್ತೊಂದು ನಿಲುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ವಿತ್ತ ರಾದ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರರೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಏನೋ ತಪ್ಪಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟೆ ಎಂದು ಬೇರೊಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ! ಮತ್ತೆ; ಅವರ ಮುಖಂಡರ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಕಾಣೆ! ಆ ಮುಖಂಡರ ಜೊತೆಗೆ ತಾಳ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಏನೋ ಬೇರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಆ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ!!

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ್‌ರವರು.—ಅದಿರಲಿ, ನಿಮ್ಮ ಆಟಂ ಬಾಂಬು ಏನಾಯಿತು?

ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು.—ಆಟಂ ಬಾಂಬು ಹಾರಿದೆ. 371 ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾರಿಸಿದೆ. ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟ್‌ರು ಬಾರಾಡಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ತಾವೇ ಹೇಳಿ

ದ್ದೀರಿ, 371ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ ಇರಬೇಕು, ಚಾವಟಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊಡೆಯುವವನು ಇರಬೇಕು ಎಂದು!

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ್‌ರವರು.—ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಹೊಡೆಯುವವರೊಬ್ಬರು ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದು.

ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು.—ಅದೇನೇ ಇರಲಿ, ಅದನ್ನು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು, ಠರಾವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಠರಾವನ್ನು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮುಂದಿಟ್ಟರೋ ಆ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಕ್ಕೂ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಠರಾವನ್ನು ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲೇನೂ ಗೌರವ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು.—ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ!

ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು.—ನಾಳೆ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದಿನೋಡಿ; ನೀವೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ರಾಜ್ಯಾಂಗದ 371ನೆಯ ವಿಧಿಯಿಂದ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಏನ ಯಿತಿಯನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನದ ಉದ್ದೇಶ ಈ ಸಭೆಗಿದ್ದುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಎಐಸಿಸಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಜನಾಬ್ ಘೋಷಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಈ ವಿನಾಯಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಕಳವಳ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಆದರೆ, ಭಾರತದ ಏಕಮಾತ್ರ ಮುಂದಾಳಾದ ಪಂಡಿತ ನೆಹರೂರವರು ಮೈಸೂರಿಗೆ 371ನೆಯ ವಿಧಿ ಅನ್ವಯವಾಗದಂತೆ ತೆಗೆದುಹಾಕುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಈ ಸಭೆಯ ಚರ್ಚೆಯಿಂದ ಏನು ಪರಿಣಾಮವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು.—"ಬೀಸೋ ದೊಣ್ಣೆ ಏಟು ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡರೆ ....." ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ!

ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು.—ದೊಣ್ಣೆಗೆ ತಲೆ ಕೊಟ್ಟು ರಕ್ತವನ್ನು ಹರಿಸಿ ಕೊಂಡವರು ನಾವು, ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕಳಿತು, ನಂದಿಯಿಂದ ಏನಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನೋಡಿದವರು ನೀವು. ಭಾರತದ ಅತ್ಯುಚ್ಚವ್ಯಕ್ತಿಗೆ, ತ್ಯಾಗವಮೂರ್ತಿಗೆ "ಬೀಸುವ ದೊಣ್ಣೆ ಏಟು ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವವರು" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿನ ಮಾತು. ಭಾರತದ ಅತ್ಯುಚ್ಚವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಹೇಳುವುದು ಸಲ್ಲದು. ಈ ಚರ್ಚೆಗೆ ಈಗ ಹೋಗುವುದು ಬೇಡ.

ಮೈಸೂರಿನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ನಾವು ಏನು ನಂದೇ ಏನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿದ್ದೆವೊ ಅದರಂತೆ ಅವರು ನಡೆದಿಲ್ಲ, ಕರ್ತವ್ಯಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಏನು ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತಕ್ಕ ಒಬ್ಬ ಪದವ್ಯರೂ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಯಾರೂ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಹೇಳದೇ ಇರುವಾಗ ಅವರು ಕರ್ತವ್ಯವೇನಿತ್ತೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದುದು Take all necessary steps to vindicate the honour. ಈ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮೈಸೂರಿನ ಗೌರವಕ್ಕೂ, ಕೀರ್ತಿಗೂ, ಯೋಗ್ಯತೆಗೂ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಾಪಸು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಇಮಾಂರವರು 'ನಿಮ್ಮ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿರುವ ಕಾಗದವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾಗದ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಏಕೆ ಓದಬೇಕು? ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಏನು ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಿರೋ ಆ ಸಂದೇಶದಂತೆ ಏನೇನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. 371ನೆಯ ವಿಧಿಯು ರಿಮಿತಿಯುಳ್ಳದ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಂಡಿತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳುವಾಗ ಅಲ್ಲಿದ ಬಂದಿರುವ ಪತ್ರವನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬೇಕು, ನೀವು ಅದನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಎಂದು ಕೇಳುವುದು ಅಗತ್ಯವಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರು ಕೇಳಿದ ಮೇಲೂ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ಇನ್ನು ಅದನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಎಂದು ಕೇಳುವುದು ಅಷ್ಟು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲವೆಂದು ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಾದ ಜನಾಬ್ ಇಮಾಂರವರಿಗೆ ವಿನಯದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರ್‌ರವರು.—ಬೈದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ, ಅದಕ್ಕೇ ತೋರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು.—ಹೀಗೆ ನಿಮಗೆ ಕನಸು ಬಿತ್ತೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ! ಇಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೃತಿಚರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಬಂದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು ಓದಿ ತಿಳಿದ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೃತಿಚರ್ಯವಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೇನು? ಇದು ಹೋಗಲಿ, ಬೇಡ.

ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಷ್ಟೆ. ಈ ಸಭೆಯ ಗೌರವ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ನಿಜ. ಕೆಲವು ಮಹನೀಯರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ನಿಜಕ್ಕೆ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡೆದಂತೆ ಏನೇನೋ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ; ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಏನು ಮಾಡಿದರು, ಅಲ್ಲಿದ ಏನು ಸಂದೇಶ ಬಂತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಅನುಮಾನ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆ ನಂಬಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅಷ್ಟು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ. ಈ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಬಚ್ಚಿಡಿ, ನಾಳೆ ವಿನಾಯಿತಿ ಬಂದರೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದರು. ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ನೀವು ನಂಬದೇ ಹೋದರೆ ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಅಪಾದನೆಗೆ ಏಕೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು.—ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ.....

ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು.—ನಾವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವರನ್ನೂ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ, ಮಾಜಿ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರನ್ನೂ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮಗೂ ತಮಗೂ ನಾಳೆ ಬೀಳುವ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೋರಿನಿ, ಅಮ ಬೇರೆ ಮಾತು.

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ವರದಿಯ ವಿಚಾರ ಎಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇವರು ನಮ್ಮ ಟೀಕೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮೀರಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

Janab J. MOHAMED IMAM.—I rise to a point of order. General remarks here about any paper is irrelevant.

Sri K. R. SREEKANTESWAR.—General remark like that is not proper, Sir. he must make particular reference to the paper which he has in mind.

Sri A. BHEEMAPPA NAIK.—My friends made references to wild men with free innings. We say that these mild men with their three daggers have hurt us very much. Any way it is their privilege. I do not question that. Whether that is a privilege or not the House will in due course take note of it.

ಈಗ ಅದು ನಮಗೆ ಬೇಡ. ಈ ಸಭೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಮಾತನ ಡಬೇಕೆಂದರೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಷ್ಟೆ. ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಮಾಡಿದೆ, ತನ್ನ ಘನತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಕೃತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಗೌರವವನ್ನೂ ಮೈಸೂರಿನ ಗೌರವವನ್ನೂ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲವು ಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಇಂತಹ ಠರಾವನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕೇ ಇಲ್ಲ, ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವ ಕಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲ ಎ ದು ಹೇಳಿದರು. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡದೇ ಇರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಇವರು ಮಾಡಿದ್ದು! ಇದು ಹೋಗಲಿ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮೈಸೂರಿನ ಹಿತದ ಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದರು. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಮೈಸೂರಿನ ಘನತೆ ಗೌರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮೈಸೂರಿನ ಪರವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯ ವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಗೌರವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ನಾವು ಚಿರಋಣಿ ಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಆದ ದರಿಂದ ಈಗ ಜನಾದ್ ಇಷ್ಟೂ ರವ ಃ ತಂದಿರತಕ್ಕ ಈ ನಿರ್ಣಯ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇವನ್ನು ವಾಪಸು ತೆಗೆದ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಹೇಳುವುಕ್ಕಿಂತ ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಅವರ ವನಸ್ಸಿಗೇ ತೋರಿರಬೇಕು. ದಯವಿಟ್ಟು ಇದನ್ನು ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸಂಹ ಮಾಡು ತ್ತೇನೆ.

Srimathi RATHNAMMA ISAAC (Kolar District—General).—In humbly requesting Hon'ble Member Janab Mohamed Imam to take back his resolution, I wish to say a few words. Although I felt strongly with the Hon'ble Members that in this affair of a directive from the President of the Indian Republic, Mysore had not been given due consideration as to how it would affect the prestige of the State, yet, now I feel, we have now sufficiently ventilated our disappointment and we have learnt from the Hon'ble Members that within two or three weeks Mysore will be given exemption from the operation of article 371. We have also learnt that there has been no reflection cast on the integrity of our judiciary at any time, but only because the person concerned thinks that from another Judge outside Mysore he will get an unbiassed decision and the accused is always given every consideration to be satisfied over the treatment of his case. May I plead with all earnestness I could command, that in the larger interest and the good name of our country, we bear this burden of our feelings once and act according to the letter sent by our beloved Prime Minister?

Janab J. MOHAMED IMAM.—Where is the letter?

Srimathi RATHNAMMA ISAAC.—The letter was referred to by the Chief Minister. We believe every word of his. I am confident the world will recognise the true value of our willingness to submit and their estimation of Mysore will rise as not only a model but a great State of India and we will be following the sacrificial spirit of the Father of the Nation, Mahatma Gandhi, to the prestige and glory of our Mother India.

This is my humble suggestion. Tomorrow is our beloved Prime Minister's Birthday, and I am sure a good message from the House will make him happy. Let us send our greetings wishing him many happy returns of the day.

Mr. SPEAKER.—If the Hon'ble mover of the resolution wishes to reply, he may do so now.

***Janab J. MOHAMED IMAM.**—I have heard with interest the various arguments which have been advanced on the floor of this House, both for and against. I do not attribute motives to either party. Perhaps each person has expressed his conviction and I do not want to get underneath the linen and hold a discussion. I take it for granted that every argument is *bona fide*. Anyhow, I thank all those gentlemen who have taken part in the debate and who have contributed to the debate and I feel that every portion of the debate that has been advanced to-day will go to help to enhance the prestige of the

State. I do not want to take much time, because there is very little controversy. One section feels that the ministry has not done its duty properly and it has let down the State and on account of their action the State has suffered and that is why it is better in their own interest and in the interests of the country that they should resign. Another section feels that the ministry has done its best and they have vindicated the honour. Of course, it is all difference of opinion. So far as we are concerned, I want to submit this. One argument was advanced that the Mysore Government always wanted to see that the accused concerned in this case should have a fair and impartial trial. I do not question that; but what I feel is this, that in pursuance of their conviction, I wish they had adopted and taken necessary steps. As soon as a letter came from the Centre that they should transfer the case to a court outside the State or that they should get a judge from outside, if they had implemented it, then I would have been satisfied that they have acted according to their conviction. Their conviction might have been sincere but their action shows otherwise and it is their refusal to implement this direction of the Centre that made many doubt if the Government is really sincere in their desire to see that the accused should have a fair and impartial trial.

The second position is this. As I said already, all this fuss, all this unpleasantness would have been averted and we would never have seen this day if the Ministers had foreseen and had implemented this directive. They held themselves responsible and they failed in their duty in not giving effect to the direction given by the Centre.

Thirdly, my chief complaint about them is this, this was partly an administrative matter, and not a legislative one. It was a matter which woul have been settled by the Government of Mysore and the Centre on a ministerial level. So what I find fault with them is that they should have entangled the members of this Assembly and made them a sort of scapegoat; that I feel very much.

Sri M. N. JOIS (Mysore District—General).—I question that. We have thought about it, we have agreed to it, we have passed a resolution. All the members with open eyes and with due deliberations have done that act and there is nothing like making them a scapegoat.

Sri M. GOVINDA REDDY (Chitaldrug District-General).—I wish the Hon'ble Member will withdraw the term 'scapegoat'.

Sri M N. JOIS.—We are not prepared to be treated like 'scapegoat' and the word 'scapegoat' is not the correct word to be used.

The Hon'ble Sri H. C. DASAPPA.—I would appeal to Hon'ble Member Janab Imam for whom I have very great respect, to kindly withdraw the word. It is a terrific reflection on the members, their integrity and character and their intelligence and their public spirit to be characterised as 'scapegoats'.

Janab J. MOHAMED IMAM.—With due deference I am going to withdraw the word. I am sorry I used that expression. But this much I say that we were misled. That is my own conviction.

The Hon'ble Sri H. C. DASAPPA.—The Hon'ble Member may be misled but not the whole House.

Janab J. MOHAMED IMAM.—You can interpret in whatever manner you like.

Fourthly, Sri Subrahmanya for whom I have great regard, used rather strong language. He accused us by saying that we are bringing disgrace to the ministry or to the House, if I remember correctly. (*Voice*: to the State) If I remember correctly, if I understand correctly, he said that by such argument and by such manoeuvres they were bringing disgrace to the State. I stand corrected if I have not understood him well. Far from it. Our idea is to enhance the prestige of the State. I do not want to say that the Chief Minister has brought disgrace to us. But to be brief and short I will say that our action today has not at all brought any disgrace. Whatever we have said today may be unpalatable and unpleasant. What we have said may be a bitter pill

(JANAB J. MOHAMED IMAM).

and may cure the disease. The Chief Minister was pleased to say and Sri T. Subrahmanya vouchsafed, that the Prime Minister promised to see that Mysore is exempted very soon from the operation of article 371 of the Constitution.

The Hon'ble Sri K. CHENGALARAYA REDDY.—I said that I felt confident and I was convinced that such a thing would happen.

Janab J. MOHAMED IMAM.—That makes a lot of difference. Whatever it may be, I cannot disbelieve the Chief Minister or Sri T. Subrahmanya. The Chief Minister carried on talks with the Prime Minister for three or four days. I think he has brought some documentary proof—a letter from the Prime Minister.

Sri T. SUBRAHMANYA.—I would like to tell my Hon'ble friend and also the other Hon'ble Members of the House that there was no bargaining. Each case was dealt with on its own merits. It is not a business transaction. They must be writing immediately to follow up the talk.

Janab J. MOHAMED IMAM.—Why I insist is this. As soon as the Chief Minister alighted from the plane, I think he gave the Press to believe that he has brought a letter from the Prime Minister. According to a report that letter was read out to most of the party members of this House and it has been supported by my Hon'ble friend Srimathi Ramamma Isaac, who has just now said that he pleaded in the name of the letter to be conciliatory. But what I felt was that it is a unanimous resolution of the members of the House and the Chief Minister ought to have taken into his confidence all the members of the House. It is not a party issue. It is a State issue.

Sri M. N. JOIS.—ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯುಂದು ಪ್ರಾರಂಭ ಹೇಗೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಕಾರ್ಯಪ್ರಾರಂಭ ಪಿಯಲಾಗಿದೆ ಎಂದಿರುವುದನ್ನು ಹೇಗೆ ತೂಗಿಸುವುದು ?

Janab J. MOHAMED IMAM.—So, I said that the letter might contain an indication as to when Mysore is going to be exempted from the operation of article 371 of the Constitution.

Mr. SPEAKER.—I think the Hon'ble Member may depend on the word of Pandit Nehru even if he had not written.

Janab J. MOHAMED IMAM.—I think you will be in a much better position to know it.

Mr. SPEAKER.—I am in no way in a better position than you are: but I trust what the Chief Minister says.

Janab J. MOHAMED IMAM.—But I am at a disadvantage. We are not in a position to know all these things.

The Hon'ble Sri H. C. DASAPPA.—The Hon'ble Member is at no greater disadvantage than the Hon'ble Speaker. The only thing is, he has got faith and trust, while the Hon'ble Member is bereft of both of them.

Janab J. MOHAMED IMAM.—Another thing, I said that all these adverse criticisms may prove in the long run a blessing in disguise, because knowing the embarrassing position of the Ministers today and knowing perhaps that all our criticisms might excite some sympathy at the hands of the Centre they might expedite to exempt the State from the operation of article 371 of the Constitution.....

Mr. SPEAKER.—So the Hon'ble Member wants to take credit even for that?

Janab J. MOHAMED IMAM.—Certainly. Today's arguments will have a very far-reaching effect. We have spoken with great feeling of responsibility and not with any destructive motive but with constructive motive. As I said already, however unpalatable itmay be, this will have a far reaching effect and all our arguments will go a good deal in the reconstruction of Mysore. Sir, I have nothing more to say. I am only anxious to say and to make it clear that in all that was referred to there was nothing personal. As alreaoy remarked, all that I have said is in good spirit and sport. Most of the members on the opposite are my best and long-standing friends. But I am always led by my conviction and whatever I feel to be in the best interests of the country I consider it my duty to express it frankly and fearlessly in the interests of the State, and not with any ulterior or

destructive motive. I thank you for the opportunity given to me and commend the motion for the acceptance of this House.

*The Hon'ble Sri K. CHENGALARAYA REDDY.—Mr. Speaker, Sir, in the course of the debate on the motion that has been moved by my Hon'ble friend Janab Imam, several points have been referred to by the Hon'ble Members who have participated in the debate. I am afraid I am not in a position now to refer to all the points made and give my reactions to them. Several statements were made by the Hon'ble mover of the motion when he spoke in the first instance. He said that we had let down the country, that we had misguided this House, that we had changed our notions; and he also said that so far as I was concerned, If went like a lion from here but came back like a domesticated pigeon and as a messenger of peace. I would like to recall to the memory of the House certain statements that I made in the course of my speech on the 3rd of this month. I made the position absolutely clear and I am sorry that there should have been any misapprehension or doubt in the minds of the Hon'ble Members. I clearly said that this was a matter which we should approach and consider not merely as citizens of Mysore but as citizens of India. I also said towards the close of my speech and let me emphasise that before that resolution was unanimously passed by this Hon'ble House I said as follows.

"I still want to take an opportunity of discussing this matter personally with the Government of India. That is what our Leader, the Father of the Nation, Mahatma Gandhi taught us. We may be very imperfect followers of Mahatmaji but he showed us a method of action. He taught us that till the very last we should persevere and explore all avenues in order to come to an understanding. So far as I am concerned I will do my utmost to see if anything could be done in order to avoid this embarassing situation, even at this late stage. But if what has happened is final for the time being, then this House can trust this Government to do the proper thing in order to vindicate the prestige, the honour and the dignity of the State of Mysore and expect them no to do anything which is against their self-respect, conscience and conviction."

Now, sir, I would like this House to ponder over that once again and say whether there is any justification for the statement or criticism that we have misled the House or let the country down. What was the situation with which we were faced on the 3rd of this month? Let us coolly analyse the position. Was it the issue of the transfer of this case or was it the issue of importing a judge from outside to try this case in Mysore or was it some other issue which was more important before our mind's eye? I submit that so far as the course of action to be taken with regard to the case was concerned, I agree with the Hon'ble Leader of the Opposition when he said that it was an administrative matter on which the Ministry could have taken any decision and proceeded to implement it and that it was not a matter which need have or should have been brought forward before the Legislative Assembly. I entirely agree with him. But what was it that was brought forward before the House? It was not the question of transfer of the case or importing a judge from outside for trial of that case in Bangalore. That was not the issue. I said in the course of my speech as follows:

"But, sir, what has overshadowed the issue now, apart from this individual matter, is the exercise of powers under Article 371, and the giving of a directive by the President, by the Government of India in the States' Ministry of that Government."

I made it quite plain that that was the more dominant issue which the House and we were faced with. What does the resolution which was unanimously adopted by this House say? The resolution also confines itself to the issue of a directive with regard to this matter and we expressed our opinion regarding the directive. And this House called upon the State Ministry to take all necessary steps to vindicate the honour and prestige of the State. I submit that the question of honour or prestige to which reference was made was in connection with the exercise of power under article 371 and the issue of a directive under that article. We felt hurt and we felt that the issue of a directive under article 371 so far as Mysore was concerned was one which would certainly damage the prestige of the State. We felt so and we said so. It was because the directive was

(THE HON'BLE SRI K. CHENGALARAYA REDDY).

formally received from the Government of India that I felt it my duty to bring it to the notice of the House because it was a matter of supreme constitutional importance. It was not the issue to which the Hon'ble Leader of the Opposition referred; it was not the issue which he characterised as an administrative matter which the Ministry could have decided on its own responsibility; that was not the matter which was brought before the House; but the matter that was reported to the House was the issue of a directive. As soon as it was reported to the House, the House felt that it had to express itself on that matter. It was on that matter only the House give its unanimous opinion. So I submit that whatever be the merits, whatever be the reasons for and against, regarding the proposals for the transfer of the case or for importing a judge from outside, the issue of the directive was the one with which we were concerned on that day; and today also, it is regarding that issue we have to see whether any *via media*, which is honourable, has been found. On this occasion I am not going into the merits or demerits of the course of action that was suggested by the Government of India or the decision that we took in the earlier stages with regard to the non-transference of the case and with regard to the suggestion of importing a judge from outside. I am not going into that now. I shall confine myself to the main issue which I have been telling was the issue before this House.

Now what has happened? I said I was going to Delhi in order to come to an understanding. I said that I would discuss this matter with the Government of India. I did submit to the Government of India that the issue of the directive under article 371 has considerably hurt our prestige. That is the aspect which has got to be prominently kept in mind. What is the *via media* or the formula that is placed befor this House now? It is the formula that was arrived at after several hours of discussion. The directive that has been issued stating in specific terms that the Government of Mysore shall take action to transfer the case is proposed to be withdrawn, no doubt on the condition that we on our part on reconsideration will agree to import a judge from outside. Is it not a material change of attitude on the part of the Government of India to agree to withdraw a directive which has been duly and constitutionally issued by the President? I submit that the preparedness of the Government of India to withdraw the directive was motivated by a desire to maintain the prestige of Mysore. They could have easily said "We will stick to the directive that has been issued. We shall not budge an inch from that position. Let anything happen." They did not take that view and today we are in a position to say that the directive as such will not be there and will be out of the picture if we agree to import a judge.

So, Sir, I felt, and I still feel, that in so far as we secured that position, we really have done something to maintain the prestige of the State. I do not think, Sir, in spite of all the arguments that have been put forward by several members who have spoken on this occasion that this formula or the understanding that has been arrived at is not conducive to the prestige of the State; we could have said, as some Hon'ble Members might argue, 'Take back the directive unconditionally, unequivocally, without any strings attached to that and we will on our part consider what we would do, either stick to our decision and not do that or this and take the consequences,' I do not think that it was the view of this House to take up that stand till the very end. I said in the course of my speech that we should look at this problem from the point of view of not Mysore alone but of the whole of India. We are citizens of India as much as we are citizens of Mysore. Should we not also consider the prestige of the Government of India? It may look to be a strange argument as coming from me, but nevertheless, if you ponder over it calmly, I hope you will appreciate

the approach that I am making to this question. That is why I said, a compromise, an understanding, an adjustment after serious difference of opinion is one which, though it might not give full satisfaction to the parties concerned, may yet be characterised to be an honourable, just and proper solution of a difficult constitutional position.

Then, Sir, a reference has been made to the exemption under article 371 so far as Mysore is concerned. I want to make one position clear. When I say that I am convinced that Mysore will be exempted from article 371, when I say that I am confident about it, I say it on my own responsibility; I take the fullest responsibility for saying it. Whether that is going to happen or not will be known by the events that would follow in the next few days. The real judgment on this issue, the real opinion of the country on this matter would be known not now; I do not want to say much about it at this stage; but if and when an order exempting Mysore from article 371 sees the light of the day, then, it will be for the country, for this Hon'ble House to say whether my confidence has been justified or not. I do not want this Hon'ble House to consider the exemption of Mysore from article 371, for the securing of which we have been asking since a long time and which is now about to be secured according to my judgment, as *quid pro quo* for a settlement on the other issue. I do not want the House to tie up one with the other. And when I say that Mysore is to be exempted from the purview of this article, and when I say I am confident about it, I am referring to it with a view to place before this Hon'ble House a question in the following terms: 'When there is the possibility, when there is a certainty, of a major constitutional gain of securing for Mysore a higher status than it is enjoying, when there is every possibility and certainty of that according to my judgment of the situation, is it wise, is it patriotic, is it a course of action which would redound to the credit and prestige of Mysore and which would enhance its statics to stick to a position which you had arrived at and which, as has been conceded now, is after all an administrative matter on which any decision could have been taken? Would it have been wise to jeopardise a more permanent gain by not agreeing to, after all, an honourable solution of the issue which had arisen in connection with this case?' I submit, Sir, it would not have been a wise thing, it would not have been an appropriate thing, it would not have been a patriotic thing if any such attitude had been taken by us. It is only to put that aspect of the matter before you that I referred to article 371 and the certainty of that article being removed so far as Mysore is concerned.

I was more than surprised when the Hon'ble Member Sri Srikanteswar, who is the sole representative of the Socialist Party, said that Article 371 had better remained. I was still more surprised when he said that the President's directive is there and it has to be complied with.

Janab J. MOHAMED IMAM.—That is his Party's mandate (Laughter).

The Hon'ble Sri K. CHENGALARAYA REDDY.—Well Sir, I do not know whether that is the Party's view, because the stand that he took on the other day when this matter came up for discussion, was contradicted the next day or two or three days afterwards by a statement issued by the General Secretary of the Party in Mysore; and to-day I do not know whether what he has said is the considered view of the Party; whether it is the view of the Party that Article 371 may remain in the Constitution; whether the Party has said, irrespective of other things, that the President's directive should have been complied with straightaway. If that is the view of the Party, the people may judge whether such an attitude should be supported or rejected.

My Hon'ble friend Janab Mohamed Shariff said that there can be no compromise or adjustment in matters of conscience. I submit Sir, that there has been no adjustment or compromise now in matters of conscience. There

(THE HON'BLE SRI K. CHENGALARAYA REDDY).

has been adjustment in what has been correctly stated as administrative issue regarding which there may be difference of opinion, regarding which no particular decision can be arrived at.

Another point was made, Sir, that I have failed to take the whole House into confidence regarding the correspondence that has passed between the Government of India and ourselves.

Particular reference was made to the letter of the Hon'ble Prime Minister that had been written to me. I would have been very happy, very willing, to take the whole House into my confidence and place that letter before you. I am sure it will see the light of the day, if not to-day but during the next few days. But that letter refers to certain other previous letters in correspondence regarding which I am not quite sure whether I would be justified to make them public. The Hon'ble Prime Minister certainly has no objection to his last letter that he has addressed to me being placed before the House or the public. But, since it involves the release of certain other correspondence also, I would like to make myself sure under these circumstances, whether I could release the last letter only.

Janab SYED ABDUR RAHMAN.—I made a reference to it because certain newspapers had already given publicity to it.

The Hon'ble Sri K. CHENGALARAYA REDDY.—No. No publicity has been given. I hope that the Press friend who met me, who interviewed me on the day I came, will bear me out when I say that in spite of their usual persuasive methods, they could not get a word of the contents of the letter that the Hon'ble Prime Minister has addressed to me. So Sir, the fact that I have not read out that letter should not prejudice the minds of the Hon'ble Members who have spoken in support of this motion. I do not think that I need take long time of this House in commending to them the acceptance of the formula that has now been evolved in order to solve the tangle or deadlock or whatever it may be called, that has been facing us since some time past.

The resolution says that the statement made by me is not satisfactory and the action taken by the Government is not in accordance with the directive issued by the House. The directive that was issued by this House was to take all necessary steps to vindicate the honour and prestige of Mysore. As I have already stated Sir, the withdrawal of the directive would certainly satisfy this House and it would certainly redound to the credit and the prestige of the State. And I have already indicated that the final verdict on this sole issue will be possible, will be available not today but at no distant date, within the next few weeks. If, as I hope it will happen, Mysore will be exempted from the operation of article 371, then, we may say even out of things controversial I do not want to use the word 'even'—good may come, and you may all feel satisfied at that stage that Mysore was exempted from the operation of article 371.

Reference has been made sir, to our deeds, as they were called misdeeds, during the last four years. I have on more than one occasion referred to that aspect of the matter. I do not want to repeat and reiterate what I have said on previous occasions. Whatever policy we adopted, whatever we did in regard to the larger issues that faced us from time to time, with regard to the constitutional integration, with regard to the financial integration with regard to every issue that came up in this transitional period, I assure this House that we have acted in the best interests of the country. And I have said several times that in the situation that we were placed in, and in the situation which confronted us, no other policy would have endured to the permanent interest of Mysore. No doubt difficulties may arise; but as I said and also indicated, if and when difficulties arise, we have got to solve them in the proper manner. After all, this Ministry may be in office for just a few more months, two or three months. After the general elections are

over, there will be a new Ministry, whatever the complexion of it may be. But I will feel satisfied, this Ministry will feel satisfied, apart from other administrative achievements to its credit, that so far as major political and constitutional issues are concerned, if before they lay down their office, they would have secured to this State exemption from article 371 and placed it on the same level as Part A States are placed under the Constitution. (Cheers and thumping of tables on the Congress benches). I am confident that that will happen; and if that does not happen, no man in the State of Mysore will be more disappointed than myself; and no one will feel more than this Ministry and my humble self that we have failed in our duty, that we have not succeeded in our attempts. So let us wait and see for some days more. And if during the next few days we do not succeed in having raised the status of Mysore to that of Part A States, it is open to the country and to our critics directly to condemn us in a forthright manner. But if, on the other hand, we succeed in our attempts, then, in spite of all this controversy, in spite of all the criticism, in spite of all these declarations, I hope there will be charity, goodwill, and fairmindedness to say that after all this Ministry has secured this exemption and let us congratulate them on their success. I hope that even though there may be difference of opinion in regard to this issue till then, the members of the Opposition will give this Ministry the deserved congratulations when what I am indicating now will happen. And I have said more than once that I am confident that it will happen.

This resolution says, Sir, that it is not satisfied with the statement made by me and that the action taken by the Government is not in accordance with the directive issued by the House. Sir, in one sense I welcome this motion having come up before this House and I welcome the debate that has taken place on this motion, because it gives an opportunity for the House to give its verdict on what has happened. If no debate had taken place, then it would not have been possible definitely to say as to what the reaction of this House has been on the attempts that have been made and to the formula that has been evolved.

Janab J. MOHAMED IMAM.—We know that you have a brute majority here.

The Hon'ble Sri K. CHENGALARAYA REDDY.—If this resolution is going to be pressed to a division by the Hon'ble mover of the motion, and if it is passed, then it will mean practically a vote of no confidence in the Ministry. But if on the other hand, the motion is going to be rejected, then by implication, the definite opinion of this House will be that the House is satisfied with what has been done, that the attempts that have been made are in accordance with the directive issued by this House and that what has been done has resulted in securing the dignity and prestige of Mysore.

Janab J. MOHAMED IMAM.—I press the Motion, Sir.

Mr. SPEAKER.—The question is:

"That this House is of opinion that the statement made by the Hon'ble Chief Minister today is not satisfactory and the action taken by the Government is not in accordance with the directive issued by the House."

The motion was negatived.

(**A VOICE.**—What about taking down the names?)

Janab J. MOHAMED IMAM.—It is quality that counts not quantity!

The Mysore Inam Villages (Inam Tenure Abolition) Bill, 1951.

Mr. SPEAKER.—What do the Government propose to do with the Inam Tenure Abolition Bill?

***The Hon'ble Sri K. CHENGALARAYA REDDY.**—Sir, it was our desire to complete the discussion on the Inam Tenure Abolition Bill and to place it on the statute book. The Government was very anxious to have it done during this Session itself. But since many of the Hon'ble Members are very eager to to go to their respective constituencies